

MLADOST

1 9 2 9

Kupujte pri lastnem podjetju!

DRUŠTVENA NABAVNA ZADRUGA V LJUBLJANI (LJUDSKI DOM)

ima v zalogi:

**vse potrebščine za kroj, telovadne oblike, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.**

Tiskovine za Čebello. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh
potrebščin za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebello.

Zahtevajte cenik!

Naša Sloga

Ljubljana, Poljanski nasip 10

izdeluje

orlovske zastave, zastave za Marijine
družbe, cerkvene bandere, trakove,
mašne plašče, baldahine itd. — Ima
veliko zalogo svile in blaga za zastave
ter za mašna oblačila itd. — Popravila
se izvršujejo v najboljšo zadovoljnost.
Cene nizke, posrežba točna. — Pro-
računi, načrti in pojasnila brezplačno

Naša domača

Kolinska cikorija

**Je izborna in izdatna
Zelo priporočamo!**

TRGOVINA

MARIJA ROGELJ

priporoča veliko zalogo raznovrstnega
blaga za plašče, obleko in perilo, brisače,
namizne prte, servijete, cvilih, fine no-
gavice za otroke, dame in gospode in
veliko izbiri domačega izdelka. Perilo
za dame in gospode. Izgotovljene ob-
leke in plašči za velike in male, pred-
pasniki za odrasle in otroke iz listra,
klota, kontenine in šifona. Blago dobro,
prav nizke cene!

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg števil. 15

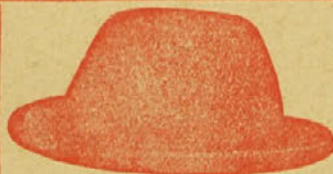
priporoča svojo zalogo

**dežnikov,
solnčnikov in
izprehodnih
palic**

Popravila izvršuje točno in solidno.

POZOR

kje kupujete

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dež. plašče, dežnike in dr.
modno blago kupite najceneje pri

„AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane
stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe;
b) vse premično blago, mobilije, zvonove in
enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti raspoki in preloma.
3. Sprejema v novoustanovljenem šiv-
ljijskem oddelku zavarovanje na dož-
vetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in
ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

Neutrudljivi orlovski delavec
Dr. Gregor Rožman — škof

Dr. Gregor Rožman — pomožni škof ljubljanski.

Orli! Naše prapore povesimo v pozdrav novemu škofu! Niso napisane te vrste v slovo, v spomin preteklosti, ampak v pozdrav veselja, spoštovanja in hvaležnosti, zvestobe in vdanosti, za življenje bodočnosti. Orlovska družina ve, da svojega prijatelja in neumornega delarca ne izgubi, ampak da to prijateljstvo in ta zveza dobi višje posvečenje očetovske, višjepastirske oblasti.

Naš pozdrav je izraz našega veselja. Orlovstvo je katoliška slovenska mladinska organizacija. Kako bi se torej ne veselili, da je sv. oče izbral za pomočnika velikemu apostolu in prijatelju mladine, ljubljanskemu škofu dr. A. B. Jegliču, moža, ki je prav tako prežet od želje, da bi slovenski rod v njegovih mladikah utrjeval in oživiljal z vernostjo in ljubeznijo do Boga in do sv. Cerkve, da bi bili ljubezen do domačije in ljubezen do Boga vedno bolj zavestno zvezani. Setev se začneja na svežih mladih brazdah. Kdo bo bolj vesel kot mladina škofa, ki je že dosedaj toliko sejal v mladeniške brazde.

Naš pozdrav ogreva čut spoštovanja in hvaležnosti. Kdo izmed Orlov ne pozna novega škofa? Vsak, ki zvesto prebira Mladost, je čutil v njegovih navduševalnih in načelnih člankih ne suho modrost, ampak sveže močno navdušenje za orlovske prapore, »znamenja zmage in časti« (Mladost 1922, str. 82), je čutil njegovo delavno prepričanje o pomenu orlovstva za fanta samega, za ves narod, da ohrani fanta svežega v rasti na duhu in telesu, da ohranja in vzgaja mladino »vedro kot pomladni dan, poln solnca, svežo kot zdravi piš jutranjega vetra, zdravo v duši in telesu, kakor mecesni v planinah, veselo kakor vrisk naših vinskih goric« (Mladost 1928, str. 61). Zato je dr. Rožman živel, delal dosedaj v slovenski mladini in zato ga je ta mladina tudi umela in rada imela. V duhovnih vajah, pri raznih sestankih in zborih so ga Orli spoznavali osebno. Iz molitvenika, ki ga je spisal prav za fante Orle, čutijo tudi njegovo mladeniško čuteče srce. In prav zato pozdrav hvaležnosti ne raste samo iz preteklosti, da v njej ostane, ampak se krepi iz bodočnosti, kamor meri setev. Devet let je sodeloval v predsedstvu J. O. Z. in S. O. Z. Soustvarjal je življenje, ki se mora prelivati iz centrale po domovini v orlovske vrste.

Naš pozdrav zagotavlja zvestobo in vdanost. Naš ostane novi škof, mi ostanemo njegovi. Naš ostane ne le kot zunanji zaščitnik, ampak kot klicar življenja, kot sejavec božjega semena, iz katerega rastejo orlovske vrste in orlovska zavest v bratih in močni značaji. Mi ostanemo njegovi. Prvi hočemo ostati, ki zvesto sprejemajo njegove škofovske besede, da jih v svojem življenju in v organizaciji udeležujejo, sodelavci hočemo ostati, ki nosijo drugim fantom izven naših vrst besede njegove blagovesti s svojim zgledom in navdušenjem.

Bratje Orli! K molitvi zgrnimo naše vrste: Bog ohranuj, oživljaj novega škofa, da bo z našim velikim očetom in nadpastirjem dolgo let bdel nad mladeniško čilostjo naše orlovske družine.

Prosveta in vzgoja

A. Mav:

Pozdrav Orlov. novemu škofu.

Rimski je orel
v pregrehah poginil,
segnile so žile
Romi nekdanji.

Glejte, prevzvišeni:
novega »Orla«!
K solnčni svetlobi
v idejah hiti.

Iz Rome porojen,
iz skale granitne,
ko Vam se poklanja,
njo, mater, časti.

Ko Mehika Kralju svetnike rodi,
Evropa se kreše, da kremen ječi,
iz »Orlov« naj prvo zajamejo kri!
Vso kri — za svete reči!

Tu naša so prsa,
če vera
želi!
Saj
gruda
rdeča
obeta
nov

brušen rod.

So angeli močni
z Marijo nad nami,
ciboriji v srcih, da Bog je med nami.
Prevzvišeni! — Za težke dni:
pokličite leve, v nas ogenj gori!

Nadpastir prevzvišeni,
od »Orlov« naših ljubljeni!
Iz rodne doline zre četa v višine.
S prisego prisega zvršiti povelja,
povelja, ki daje jih
Kristus — naš Kralj.

Glejte, prevzvišeni,
našega »Orla«:
v žuljavi roki
srce Vam dari!

Vaši smo danes
in včeraj in jutri,
mi Vaši, Vi naši,
naj Bog Vas živi!

Moja pesem — tebi Gospa!

FANT: Gospa, Madonna, ves žalosten sem — tako je v meni hudo in vse polno bojev v moji duši vihra, zdi se mi, da me ne čuješ, Gospa!

GOSPA: Da te ne čujem več, tožiš mi, da ne razumem te, srce drhti? O, vedi, da vselej sem s teboj in vedno sem čula tvoj pozdrav in vedno vrnila sem tvoj usmev.

FANT: Pa kako, da mi nič lažje ni, pa kako, da me vsako dekle boli, in da me glas dekliški vsega opoji?

GOSPA: To samo na sebi nič slabega ni, samo da ne zabiš ženske časti, da v vsaki deklici Mene zreš in v njenem obrazu Moj vidiš obraz.

FANT: Toda, Madonna, ti čisti si, ti Gospa si brezmadežna, ti kraljica si angelska! In vsaka dekle tvoj nosi pečat? in vsaka žena tvoj nosi obraz? Madonna, to težko verjeti je, Gospa, to težko umeti je.

GOSPA: Fant moj in otrok — težko to ni, če čisto tvoje srce še plamti. Težko, težko pa je potem, če strast in naslada doma sta v njem. Ali ni vsaka deklica lilijin cvet, ali ni vsaka žena jablana, ki cvet poganja in sad rodi?

FANT: Gospa, gospa, to ni lahko!

GOSPA: Ali nisem rodila tudi jaz, ali nisem dojila tudi jaz? Ali nisem sama dekle bila, ali mar nisem žena in gospa?

FANT: Vem, da žena si in gospa — s solncem obdana in v blesku zvezda, vem, da zvezda si jutranja, da zadnji si žarek upanja. Toda v tebi greha ni, v tebi gospa ni bilo še zla. Pa naša dekleta poglej, poleg lilije bele, ki v vrtu sloni, mak živordeč v beli dan se smehlja. In te oči, Gospa, ko bi ti vedela: angeli sami v njih pojo, vmes pa bliski iz njih rasto... Gospa, gospa, nam ni lahko.

GOSPA: Da lahko ni, vem, zato je pomoč iz božjih nebes v človeško noč. Sin moj, si molil? zjutraj? zvečer? Na svoje oči si pazil? Glej! In svoje strasti, si li krotil? Brez boja zmag ne dobivamo, brez zmage kron ne spleta nebo. In vedi, če molil boš in boš zvest, Gospa nezvesta nikoli ne bo.

FANT: Zahvalim, Gospa, za nežno modrost, zahvalim za tvoje tolažbe sladkost. Daj meni in bratom moč z nebes, da čist bomo in tvoji zares... Da vsako dekle nam sveto bo, da naše oči v spoštovanju zro na vsake in sleherne žene telo.

Franjo Neubauer:

Pred majsko Kraljico.

Na dušo legel kamen je,
težak, dušeč spomin,
da nisem mogel vzdihniti
iz srčnih globočin.

Zastonj je ves bil moj napor,
da kamen odvalim!
In globlje se in globlje je
pogrezal up pod njim.

Tedaj potópil, Milostna,
v prelepi Tvoj sem lik
brezsolzni, tihi moj pogled
trpeči mučenik.

In le pogled Te prosil je:
»Ah, vrni srcu maj!
V bodočnost naj mi nada zre,
ne gleda naj nazaj!

Kaj cvet mi če, ki je odpal,
zvenel za vekomaj?!
Oj Ti, bogata vseh darov,
cvetov mi novih daj!«

Prosveta podira šolo — je padla novica v Prečni dol in šla ogorčeno ra-stoča od hiše do hiše. Težko je reči, kdo jo je prvi vrgel med ljudi. Mejaš Andrejaš in emera Jera sta se v preiskavi pred Janezom Gornikom izgovarjala na Martina Črtaliča. Sicer bi ona dva res bili dve priči po starodavni postavi, vendar jima radi njiju znanega stališča do resnice ne gre vera.

Naj bo kakorkoli! Ljudje so v nedeljo, ko so v jutranjem mraku hodili mimo, pogledovali na desno, kjer je doslej stala začarana hiša, in so videli in se čudili, da še stoje stene in streha in vse, kar je pet let veljalo za staro šolo. Po maši so šli nekateri, ki jih je pekla vest radi tujih brig in grehov, gledat resnico: Mi plačujemo, pa naj nimamo besede, kako se gospodari! Kar so videli, jih je pomirilo. Res, pri veliki sobi je bila zadnja stena podrta, kakor bi ne mogla biti bolj, toda namesto nje sta se na obeh koncih hrustila dva močna stebra, ki sta z lahkoto nosila lepo obtesan desetak na vrhu. Sreča za gospoda župnika, ker bi drugače šli nadenj. Povest pa noče nič vedeti, kaj bi oni delali z župnikom, povest samo sumi, da so se močno bali, kaj bi naredil župnik z njimi. Tako so srečno rešili dobro ime in mirno vest, ker niso šli v nevaren mlin.

Nekaterim pa se je izpakedralo. Navada jih je nesla k Hostniku na šilce žganjice. »Ne smemo pustiti, da bi se cerkveno imetje razmetavalo. Šola, kajpak stara, bi se lahko dobro prodala, ker je kakor nalašč za trgovino, in jaz vem za kupca.« Takšno vreme je delal kosmač Hostnik in ljudje, ki so ga poslušali, so se ponesrečili. To se bo hitro videlo, ko bodo končane litanijske, sedaj pa počakajmo, ker bomo šli k deseti maši.

Ob desetih ni bilo nič hudega. Jutranja zamrza se je hitro stajala. Fantiči so čakali pod lipo ter si delali zabavo zavoljo novice o podrti šoli. Pogled na vesele in podjetne fantiče je tolažil očete in matere, k občudovanju budil otroke ter celo mrzlikarje bodril. Pustež si je pa mislil, če bom zabavljal, me bodo fantiči osmešili ali pa še povaljali, ter je zlato molčal.

Povest noče iti mimo tete Mete. Ta teta, ki je malokdo vedel, da zna govoriti; ta teta, ki je v sanjah mislila, da sedi v peklu, ko je na prevroči peči zadremala in dobila nevarne opekline po sedežu telesa; ta teta, ki je bila vsak dan v cerkvi pozimi in poleti, ob dežju in snegu; ta teta Meta, ki je v mladih letih odklonila tri ženine in dva vdovca, prav ta Meta, ki ji mora povest zares tukajle postaviti trajen, četudi skromen spomenik, torej ta uboga Meta je takole srebrno govorila emeri Jeri: »Kaj boste preganjali fantiče, kadar se kaj dobrega izmislijo. Pustite jih! Ali bi rajši videli, da bi se med seboj pobijali? Naj razbijejo staro šolo, če jim je to všeč, bodo pa novo naredili. Saj znajo, če le hočejo, razgrajati tako, da gradijo.« Ta govor ni bil samo dolg za Meto, ampak tudi močna podpora fantičem, ko je šel od ust do ust vedno bolj junaški v obliki.

En črviv sad si je moral tudi to pot Martin Črtalič pridelati. Zbral je nekaj podgorcev in hribcev, ki še niso bili vpisani v Prosveto, in šel z njimi ogledovat prečnodolsko glorio. »Glejte,« jim je razkladal mrko, »tistile zid, ki ga ni več. Že me je sram, da sem se zapisal. Saj ne bo nič. Predsednik Janez hoče, pa ne bo mogel; jaz bi, pa sam nočem; fantiči samo zijajo; vrvica bo za dolgo sobo kratka, da se nam bodo krave smejale. Še najboljše bo, če se vse razdere in zapre.« Martin je bahato pogledal okrog.

Pa je črnil izmed hribcev fantič: »Kako bo zaprto, če bo vse razdrto?« In so se smejali Martinu hribci in podgorci. On pa je hribcu zasolil: »Veš,

ti si modrijan, s tabo ni mogoče pametno govoriti.« Namrdnil se je Martin ter odšel v cerkev.

Do tu je šlo dobro. Toda po litanijah je postal položaj resen, ko se je pomikalo proti župnišču četvero mož: kosmati Hostnik, občinski odbornik Tršelič iz Velike vasi, mejaš Andrejaš za kočarje, in kdo ve, kako je prišel Martin Črtalič zraven za fantiče. Gode se na svetu reči, da ne more človek lastnim očem verjeti, ko vidi.

S tesnim srcem je korakal četverokot, le boj zoper strah v srcu je dajal možem pogum. Hostnik je rahleje potrkal, nego bi mu znanci prisojali.

»Noter.«

Župnik je pogledal z enim očesom na ljudi, ki so prišli skozi vrata, še nekaj zapisal, nato začel vstajati. Dobro, da je še za časa nehal, zakaj drugače bi zadel z glavo in kaj lahko sprožil strop.

»Kaj bi radi?«

»Gospod župnik,« je stopil pol koraka naprej Hostnik, »mi smo prišli, da ugovarjamo. Ne proti Vam, ki Vas brez izjeme spoštujemo, saj ste bili vsa leta med nami miroljuben gospod. Ampak sedaj se hoče delati v župniji nekakšna zgaga, in to ne bo dobro. Mi tukaj smo tudi del župnije in prispevamo k cerkvenim stroškom, zato se nam čudno zdi, da so se polastili stare šole, ki je cerkvena last, brez naše volje neki fantiči, ki jo bodo tako zmaličili, da ne bo gospodarsko nič zalegla. Mi plačujemo, ali naj nimamo pri tem nobene besede?«

Gospod je imel poprej oči kakor dva mandeljna, pa so se mu pri tem govoru zaokrožile v dve cibari. In veš ostali obraz je kazal na nevihto s treskom. Toda mož se je tiho obrnil, stopil k oknu in gledal na vrt, na reko, na gore onstran.

Po dolgem odmoru se je župnik okrenil: »Hostnik, jaz nisem samo del župnije, zato sem tako naredil, ker sodim, da bo vsem koristilo. In ključarji so z mano. Opravili ste, pojdite odtod v božjem imenu, amen.«

Črtalič je odprl vrata in se izmuznil skozi, za njim Andrejaš, odbornik se je nekoliko pomišljal, pa je storil isto, potemtakem ni ostalo Hostniku drugega nego reči: »To ne bo dobro, gospod župnik!«

*

»Ali jih je Hostnik župniku povedal, da je bil gospod kakor medna hruška,« je govoril Martin Črtalič čmeri Jeri.

»Saj sem vedela, da so župnik dobri,« je sodila Jera, »ampak drugi jim ne dajo miru. Fantiči so pritisnili nanje, pa si ne upajo kljubovati, ker se boje, da bi jim podoknice peli in se pridušali na krvavo.«

Predsednik Gornik pa je rekel fantičem: »Le hitimo, da zavežemo ljudem jezike, usta naj pa le odpirajo!« Med tednom je prijel Martina: »Kaj si v nedeljo iskal s Hostnikom pri župniku.«

»Nisem nič izgubil,« je reklo jagnje Martin. »Zapeljan sem bil in mi ni žal.«

»Ti si pri nas zapisan, delaš pa drugače. Ti si veliko upaš.«

»Ne, Janez! Up imam, da ne bo škodilo, če smo župnika nekoliko pomladili.« In Martin je šel drugam.

Tisti teden je bilo takšno razbijanje v šoli, da je kaplan kar poskakoval, dasi je želel pobožno moliti brevir. Mir mu naj dajo! Toda boječi novinec ni znal niti ni mogel, da bi se skregal. Ti fantiči znajo, kadar hočejo, prej ni hotelo iti, zakaj pa sedaj gre.

Za pod in oder v dvorani je Janez pri trgovcu Kalinu zamenjal surove deske s presušenimi, da bo šlo hitreje. A Trdina je povsod prežal kakor pajk na muho in ujel zdaj tega zdaj onega kalina. Sicer pa je hodil ta teden posebej

okrog deklet, češ, da morajo kupiti odru zagrinjalo, in da bi matere ne mislile na zapeljavo hčer, se je loteval še njih. Ni zastoj govoril o lepem opominu in poslušnem srcu.

V nedeljo ni bilo malo fantičev na odru Prosvete. Martin je zlezal v leseno hišico pred odrom in spregovoril: »V tole ozko kapelico ne bo lahko šel živ svetnik, prej ciganka.«

»Čudno, zdajle je notri živ svetnik,« se je čudil hribec.

»Hahaha,« je donelo po dvorani.

Martin je hinavsko pokimal: »To sam Bog vel! Pokazal je na mizo sredi odra: »Ampak tistale miza mi ni všeč. Morala bi biti kamnita, pa lipe ni, da bi sedelo pod njo dvanaest fantičev in bi si najmlajši nekaj izmislil.«

(Dalje.)

Peter Kovač:

Pesem.

*Glavo sem sklonil v pest pri nizkem oknu:
v zelenju solnčen hrib gori.
V meni nekaj raste in molče kriči.*

*Hu, v solnčnem jutru, v rdečem jutru vstanem
in zrušim to molčečo mrežo v prah,
vedrine čiste spet zajamem s prsi
kot pastir nekje v gorah.*

*V globini nekaj raste v meni
in hoče vzplameneti v žar.
Svinčena mreža je na tesnem oknu
Ojoj, to bo vihar, vihar...*

Dr. Fr. Jaklič:

Po mnogih zmotah in zablodah.

IV. Svetlikanje, potem pa zopet tema.

Ne dolgo po svojem prihodu v Kartagino je Avguštin prejel vest, da mu je umrl oče.

Toliko je skrbel stari Patricij za svojega ljubljence! Iz ljubezni do njega je sprejemal težka bremena nase; v letih, ko je bil najbolj potreben miru in krepčila, se je trudil in se omejeval v izdatkih, da bi le sinu bilo dobro.

Avguštin pa žalostno pripomni v svojih Izpovedih, da ga očetova smrt ni skoro prav nič ganila, hladno jo je vzel na znanje.

Tako človeka upropašča strast in greh. Kot slana pomori vse nežno cvetje srca. Trdosrčna, kamenita brezobzirnost in sebičnost gresta za njo.

Po moževi smrti je zaeno s skromnim imetjem prevzela mati Monika tudi skrb za sinovo nadaljnje študiranje. Kot ženska in kot vdova je mogla računati na še manjše dohodke, kot jih je prejemal iz istega imetja njen gospodarni mož; pa sklenila je, da bo te primanjkljaje krilo njeno požrtvovalno, le za druge se darujoče srce. Avguštin je tudi po očetovi smrti prejemal redno podporo od doma.

Z maternim denarjem so pa prihajale pred njegovo dušo tudi njene besede, njene žalostne oči, njena tiha tuga nad sinovo izgubljenostjo. In vsak plemenit in globok človek še tem preje trči med uživanjem naslad na ono mejo, onkraj katere se spreobrača v strup vse, kar si srce sladkega obeta. Lastna vest Avguštinu ni dala miru; klicala mu je, naj drugje išče sreče.

Še tem tesneje se je oklenil svojih prijateljev, da bi ob njih lažje prišel v ono bajno deželo sreče, iz katere je po svoji vesti in po opominih matere začul daljni odmev, ni pa pripoznal izhojenih potov do nje. V prijateljstvu je bil Avguštin vedno silak, kogar je pritegnil v svoj krog in kateremu se je enkrat približal, temu je ostal zvest do smrti. Pa tudi njegovi prijatelji so rajši sprejemali tudi najtežje žrtve nase, kot pa da bi se ločili od njega. Ko mu je v Tagastah umrl mlad prijatelj, je bil več mesecev ves strt od žalosti, vse mu je zamrzelo. Prijateljeva podoba mu je neprestano stala pred očmi, pa ga ni bilo, ki bi mu ga bil mogel vrniti. Edino v solzah je našel vsaj nekoliko polajšanja.

Tudi tu v Kartagini si je bil odbral zaupen, ozek krog prijateljev. Skupaj so brali in razmotrivali, skupaj so se hodili sprehajati, skupno so doživljali radosti in žalosti. Pa noben mu ni mogel biti za vodnika k izgubljeni sreči.

Pri šolskem čtivu je prišla nekoč na vrsto knjiga slavnega latinskega govornika in modroslovca Cicerona, naslovljena Hortenzij, ki pa se nam je žal izgubila. Kar zastrmel je ob njej. Tako toplo je namreč govorila o minljivosti in omejenosti vseh časnih užitkov in dobrin, ki se nam že sedaj v življenju sproti izpreminjajo v razočaranja in dušno praznoto in ki nam jih bo enkrat smrt za vselej odvzela. Ljubeče je vabila k iskanju resnice, k pravemu presojanju sveta in življenja, bodreč k samoodpovedi in nravni preroditvi. Avguštin je zagledal pred seboj luč, srce je okusilo dotlej mu nepoznano sladkost ob navodilih: če imaš dušo, je ne skruni z zablodami; vzljubi samoto in poslušaj v njeni tihoti svojo vest; priznavaj svoje napake in grehe in zasovraži jih!

Ob Hortenziju mu je postala vsa duša svetla. V svoji mladostni nestalnosti je pa kmalu dal knjigo za vedno iz rok.

Šel je k manihejcem, ki so se hvalili, da vedo odgovor na zadnja vprašanja. Učili so, da sestoji svetovje in tudi vsak posamezni človek iz dveh počel, iz dobrega in iz zlega, namreč iz duhovnosti in iz telesnosti, in ti dve počeli, ti dve božanstvi sta v svetovju, pa tudi v slehernem človeku v neprestani borbi med seboj. Človek nima svobodne volje, saj je le torišče borbe teh dveh počel; greh torej ni njegov učinek, za svoje prestopke nismo odgovorni.

V tem nauku je torej našel Avguštin to, kar je že tako dolgo iskal: enovit svetovni nazor, obenem pa pomirjenje očitajoče vesti. Tako se je maniheizma oklenil z vso silo in je še druge z vnemo pridobival zanj.

Mati je to izvedela in je bila še tem bolj nesrečna, saj je uvidela, da bo manihejski nauk onemogočil sinu vrnitev h krščanstvu in k nravnosti.

Veliko je pričakovala od sinovega povratka, ko se je po končanih študijah vrnil domov v Tagaste. Kot upa vsaka mati, tako je tudi Monika upala, da bo sin pogledal v globino njene duše in tam videl resnico tako, kot jo gleda njena izkušnost in preprosta, globoka vernost. Pa kako se je kmalu zalotila v zmoti!

Avguštin je namreč tudi kot dvajsetletni učitelj govorništva v Tagastah tako pohujšljivo živel, da ga je morala celo ona, upajoča in ljubeča mati, polna krščanske potrpežljivosti in modre prizanesljivosti, spoditi iz lastne hiše. Kako propal je torej moral pač biti!

Preselil se je k Romanianu, hodil poučevati, ob prostih urah in dneh je pa z Romanianom hodil na lov, v gledališče in na druge zabave. Širil je maniheizem in se družil z enako mislečimi in živečimi.

Čez nekaj mesecev ga je pa mati iz strahu za njegovo dušo le poklicala nazaj v svojo hišo. V črni obleki in z zagrnenim obrazom je hodila po dvakrat na dan v baziliko moliti zanj in tako bridko ga je objokovala, da so bila tla v cerkvi vsa orošena od solz in da je bila omočena od njih tudi ograja, ob katero je naslanjala svoje čelo, vse vroče od hudega.

O skrbna, žrtvujoča se ljubezen vernih mater, kdo ji bo mogel zapeti dovolj lepe slavospeve?

(Dalje.)

Brat Jože.

Zgodba o nekem fantu.

I. »Bog živi!«

1.

Nekje med hribove se je zajedla Jolina, cvetoča kot bi hotela od tesnobe uiti pod nebo. Cesta se skriva med njivami in v rahlem večeru je komaj vidna njena sled.

Truden potnik dolbe z očmi v meglene obrise daljne vasi in misli na večer, na vse, kar je za njim in kar je pred njim v molčeči senci vaških streh pod hribom, kamor je poslan za kaplana.

»Daleč je!« zasope in si obriše čelo.

Tam spredaj nekje med drevesi je tisti hip zapela sirena z rezkim glasom do zveneče višine.

»Delopust!« je zamrmral kaplan Tone in začudeno in vprašujoče pogledoval za šopom dima, ki se je razlival pod nebo iz visokega dimnika.

Ob cesti je stopila izza drevja nizka hiša. Otrok na pragu je plašno zastrmel v tujca in zakril obraz z bledeimi rokami. Kaplan se mu je vedro nasmejal in iskal v sebi:

»Boji se me. Pretemen sem mu in prežalosten je moj obraz.«

Poskušal je raztegniti obraz v vedrost, pa ni šlo. Ob tistem otroku mu je za hip sinila luč, pa je spet ugasla.

Izpod hriba je zapelo v polmrak večernico. Trudna roka je razmajala zvon, da je z globoko zamišljenostjo molil za vse.

»Angel Gospodov...« se je zganil potnik in se odkril.

Od hriba je valovilo v trepetajočih sunkih. Ko je molitev ugasla, je vse polje pred vasjo molčalo kot da čaka nečesa neznanega. Nato je jeknil izmed hiš mladosten vrisk in polglasna pesem je zašumela do kaplana:

»Polje, kdo bo tebe ljubil!...«

Izza zadnje hiše je stopil fant, gologlav je bil in suknjo je nosil čez ramena. Z očrnele srajce z zavihanimi rokavi in z zarjavelega obraza je dihala krepkost in zdravje. S prožnim korakom je premeril cesto in se za hip ustavil pred potnim. Pogledal ga je v oči in bruhnil v vesel pozdrav:

»Bog živi!«

»Bog živi!« je vzraslo kaplanu iz globine in tisti trenutek je zaplala v njem vedrost in moč.

2.

Večer prej. Telovadna ura.

»Ena, dve, ena, dve! Vrsta stoj!«

Stena mišičastih teles se je zganila in obstala.

»Odmor!«

Deset fantov je globoko zasoplo in sklenilo roke.

Tisti hip je stopil v dvorano od nekod človek s hrupnim korakom. Bil je Martin Kolačev, načelnik. Smeje se je ozrl po telovadcih in stopil bliže.

Podnačelnik Kotarjev Jože je tiho segel po žepni uri in dejal mirno:

»Pol desetih je!«

»Naj bo!« se je zresnil prišlec.

»Ničesar ti nisem očital.«

»Saj mi tudi ne boš!«

»Ne bom. Lahko pa bi ti. Mnogo imam in moja dolžnost je tudi.«

»Kaj boš rekel?« je vzrotil Martin.

»Da si načelnik, pa pri Balantinčku posedaš vse večere. Družba te bo spridila.«

»Ne bo me.«

»Bog ve. Svetnikov ni vmes.«

»Tu med vami jih tudi ni.«

»Nič nisem rekel, da so. Zbadaš.«

»Modrijan!«

Jože je hotel nekaj povedati, pa mu ni dalo. Nekaj kot mračnost mu je leglo čez lica. Obrnil se je in ukazal:

»Pozor!«

Polglasno govoreča vrsta se je umirila in zresnila.

Tedaj je stopil Martin k Jožetu:

»Stoj, bom jaz naprej poveljeval.«

In ne da bi čakal, se je obrnil k telovadcem:

»Domov pojdite. Razhod!«

Jože se je zganil, a je ostal miren. Fantje so se pa začudili in nekdo na koncu vrste je siknil:

»Ni trezen!«

»No, kaj boste ubogali?«

Vrsta je stala na mestu, nihče se ni zganil.

»Vidijo, da je vinski,« se je žalostil Jože, »pa nočejo.« Glasno je pa dodal: »Ubo-gajmo, fantje, in pojdemo! Načelnik je.«

Vrsta se je zrušila in v moreči tišini so se fantje opravičevali. Martin je slonel ob zidu in kadil. Zdelo se mu je vse tako, da bi se zasmel.

»Vino diši iz njega,« se je žalostil Jože, ko je šel mimo njega. »Pa je načelnik.«

Drug za drugim so fantje izginili iz dvorane. Tam zunaj je pa beseda zahrumela v živahno prerekanje. In ko je prišel še Martin k njim, se je obrnil eden k njemu in dejal:

»Veš, Martin, dvojce je mogoče: ali Orel, ali Balantinček, ali fant, ali izgubljenec v vinu. Nocoj si ti povedal, jutri bomo mi!«

Bil je namreč drugi večer občni zbor.

In ne da bi se menili dalje zanj, so stopili v krog in vprašali v pesmi:

»Fantje, kam pa nocoj na vas pojdemo,
nocoj, ko je tak lep večer?«

Martin se je ločil od njih in je zavil proti Balantinčku, kjer je bila še luč. Ko je prišel do krčme, je ravno ugasnila pesem pred Domom. Hotel je zavriskati, pa mu ni šlo. Glas se mu je zdobil v nerazumljiv krik. Pa oni pred Domom so ga spoznali in odgovorilo mu je vedro, mladostno vriskanje, da se je budila vas...

3.

Balantinčkova hiša je stala sredi vasi in je bila bela in svetla in je vabila tujca in domačina. Tisti čas, ko je kaplana pozdravila pred vasjo orlovska beseda, je kričala v Balantinčkovi krčmi pijana pesem:

»Oj le dol se vsedi, kaj boš stal,
oj kaj boš stal...«

Pri veliki mizi v kotu je sedela tesnoba ljudi, samih delavcev iz tovarne. Mlad črnolasec, dolg in suh, je mahal z rokami okoli sebe in kričal o pravici, slabem zaslužku, slabih časih in Bog vedi o čem še.

Balantinček je bil krčmar. To se pravi, da je bil debelušen, rdečeličen in vedrega obraza, posebno nocoj, ko je sobota. To je vsak teden samo enkrat.

Miril je dolgina v kotu:

»Ti, Albert, ne kriči tako! Pij, da pozabiš!«

»Saj pijem!« se je zadril oni in izpil. »Pa govoriti tudi smem. In še enkrat rečem, da je slabo na svetu in za nas delavce dvakrat slabo.«

»Seveda, seveda!« so kimali pivci, trudni od težkega dela in omoteni od vina.

Takrat je vstopil Martin in neki drugi fant z njim. Sedla sta k samotni mizi blizu vrat in naročila četrtinko.

»Tako je, da moramo vsi delavci držati skupaj!« je nadaljeval Alberto.

»Pri pijači!« je siknil Martin od vrat, pa Alberto ga ni slišal.

»Zato sedimo vsi pri eni mizi, pijemo vsi eno.«

»Prav je tako.«

Tedaj se je hipoma ozrl dolgin skozi okno in dejal zaničljivo:

»Poglejte, pogledajte, novi gre!«

Obrazi so se dvignili k oknu. Zunaj je stopal v polmraku kaplan Tone s krepkim korakom in dvignjeno glavo. Za hip se je ozrl proti krčmi in pivci so videli miren obraz s čudovito vedrim pogledom.

»Greš!« je sunil Martin tovariša.

»Počakaj!«

Alberto se je nagnil od okna in s hreščečim glasom zapel sramotilno pesem na podeželskega kaplana. In ko je končal, se je z vsemi hrupno zasmel.

Ob vratih se je pa Martin odločil:

»Grem!«

Izpil je in postavil kozarec trdo na mizo.

»Nočem, da bi mi vse oblajali.«

Fant se je dvignil za njim in molče sta odšla. Ravno sta še videla, kako je novi vaščan stopil v župnišče.

»Ali Orel, ali Balantinček!« je ugibal Martin iz besed prejšnjega večera.

Mislil je in mislil, pa ni razrešil. Hipoma je obstal in zaklel:

»Prokleti Balantinček! Mislim, da sem nekaj pustil tam.«

»Seveda,« se je zresnil tovariš. »Dušo.«

Pa se je vendar vinil z njim v gostilno.

Stari župnik se je tisti večer razhudil. S trdim korakom je stopal po sobi in včasih obstal sredi sobe pred fantom, ki je v zadregi vrtel klobuk v rokah.

»Pa vedno imate kaj. Mislim, da ne ribarite v čistem. Precediti vas bo treba in skoraj bi dejal, da vas bo nekaj ostalo v rešetku.«

»Saj bi sami, pa se bojimo.«

»Koga? Ko sem bil jaz v tvojih dneh, se dvajsetih nisem ustrašil, ne pa, da bi se par ljudem ne upal oznaniti resnice.«

In spet je naredil par korakov. Potem se je odločil:

»Ne pridem nocoj. Sami uredite. Da ne bodo pozneje jezikali, da vas je fajmošter obračal. Če ste fantje, naredite red. Pa čeprav je nekaj ropota. Gnilobo odrežite!«

Mladec se je vzravnaval in dejal verno:

»Bomo!«

»Pravi!« se je zadovoljil starček. »Potem vas bo kaplan vodil.«

»Ali pride nocoj?«

»Vsako uro čakam. Bog živi!«

»Bog živi!«

Fant je odšel z vriskajočim srcem. Župnik se je vtopil v brevir.

Potem je zaropotalo na stopnicah. Mladeniški korak se je začul in nekdo je potrkal.

»Naprej!« je zadržel stari pri brevirju.

Vrata so se odprla in na pragu je stal potnik Tone s smehljajočim licem. Župnik je planil k njemu:

»Pozdravljen, brat!«

Mladi se je naslonil nanj in se zasolžil od ganotja...

V mali sobi v Domu. Fantje sedijo na tesnem, čez dvajset jih je in čudovito mirni so. Kot da je nekaj velikega pred vrati.

Predsednik je otvoril občni zbor in dejal, da ni nekaj v redu, nekaj gnilega je med fanti. Tisto bo treba zavreči.

Potem se je začela debata, hudi razgovori in ostra poročila.

»Stvar je taka, da hočejo fantje drugega načelnika,« je povedal predsednik. »Martin Kolačev, kaj boš dejal na to?«

»Naj ga dobijo!« je dejal polglasno, a nekaj ga je zbolelo kot da ga nekdo duši. Tesen molk je legel v sobo in med njim je vstal fant iz kota in suho predlagal Jožeta Kotarjevega. Zadovoljno mrmranje je zašumelo med fanti in pri glasovanju so dognali, da jih je bilo petnajst za predlog, drugi so oddali prazne listke...

Potem je spet začel z besedo predsednik in povedal, da se bo treba odločiti: ali Orel, ali Balantinček. In je dodal, naj se vsakdo hitro odloči.

Martin je vedel, da gre vse nanj. Uporna misel se je dvignila v njem in po fantovsko je presodil:

»Pa me ne bodo imeli za zajca!«

Vstal je in dejal navidezno malomarno:

»Pa pojdimo k Balantinčku!«

Tiho je odšel in za njim še nekaj drugih.

Ko so se fantje v sobi prešteli, so našli do petnajst.

»Pravi!« je dejal mirno predsednik. »Ni število merilo, ampak naša notranjost.«

Ko so šli iz Doma, so se nevede znašli pred župniščem. V kaplanovi sobi je še gorela luč.

»Zapojmo mu!« je dejal nekdo in sunkoma je vzrasla pesem:

»Dvignite, Orli, silne peruti!«

Pesem je krepko udarjala kot s kladivom in okno se je odprlo. Kaplan je gledal v temo in ko so končali, je vedro zaklical:

»Bog živi, bratje!«

»Bog živi!«

Fantje so se obrnili po vasi in čudna mehkost jih je spreletela in se razodela v pesmi:

»Pa je meglica v jezeri...«

Tiho je umirala pesem, Orli so se izgubljali po hišah. Le tam pod hribom je samotni fant, vračajoč se od Bog ve kod, sanjal z žalostnim glasom:

»Snoči sem na vasi bil,
na vasi kraj potoka...«

Nekje sredi pesmi je hipoma prenehal kot da se je ustrašil tihe noči...

(Dalje.)

10. Deteljica mora poslušati pridigo in kako sem potlej iskal »knofe«?

Dunaj je bil torej za nami.

Skozi pusto, nepregledno ravnino nas vozi vlak dalje proti severu, vse bliže našim dragim bratom. Kakor smo se dlje vozili v toplem opoldanskem solncu, vse bolj se je stopnjevala naša nestrpnost. Bilo je to nervozno pričakovanje nečesa velikega, skrivnostnega; nekaj doslej nedoživetega je vedno bolj in bolj objemalo srca in duše vseh izletnikov.

Tedaj se je od voza do voza glasila napol zapovedujoča vest:

Oblecite kroje! Bliža se češka meja!

V enem hipu je takrat naše pričakovanje doseglo vrhunec:

Kako nas bodo sprejeli bratje Čehi?

*

Začeli smo se oblačiti, kar pa ni bila ravno lahka stvar. Obleči kroj v takšni gneči, res ni igrara. En sam bi bil to že lahko storil, toda ako potegnejo vsi, kar jih je v vozu, svoje težke košare s polje, jih razpostavijo po fleh in po klopeh, da se niti za ped ganiti ne moreš; ako prično vleči iz njih srajce in hlače in surke in pasove in čepice — in še sto drugih potrebnih in nepotrebnih stvari — potem je to točen in docela popoln Babilon. In je bil, zares!

Povedal sem že bil, da so nas na Dunaju stlačili v vozove, ki so vse bolj sličili starim, polomljenim škatljam, kakor resničnim — in udobnim — železniškim vozovom. Hujšega nam v tej gneči res niso mogli storiti, kakor povedati, naj se oblečemo v kroj! In ker se je povrh vsega še reklo, da se mudi — je bilo po vozovih godrnjanja, prestopanja, premetavanja, iskanja, prerivanja, vsega več ko preveč in čez glavo. Bila je to temeljita pokora za deteljico, zlasti, ko se je do Dunaja tako imenitno in udobno vozila.

Tone, ki uživa čast, da je ob takih prilikah najbolj siten in nervozen, se je seveda najbolj hudil. Svojo jezo je stresal neroda na vse plati, pa se je nazadnje spravil še name: »Cel bahač si! Čvekaš in čvekaš, kako boš skrbel za vse in za vsakogar posebej, na, pa se zdaj izkaži. Kakor v škatlici smo natlačeni — zdaj nam poišči prostor!«

Hm! Prebita reč! Lahko je zabavljati podolgem in počez, toda...?

Tudi France se je polagoma spravil nadme in mi začel očitati, da sem kot izvoljen voditelj in »prostora iskalec« zanemarljivo svojo dolžnost.

To mi je bilo preveč. Zdelo se mi je umestno, da obema in vsej deteljici skupno napravim pridigo (povem odkrito, da tudi sam spadam k deteljici in da sem tedaj s pridigo tudi sam prizadet).

»Fantje, kar nič lepo ni, da se še kregamo! Še hvalo smo dolžni vsem izletnikom skupaj, da so nas v miru pustili, ko smo po vsej krivici sami zasedli cel kupe. Morda je baš radi nas kdorkoli moral trpeti na svoji udobnosti. Smo pač imeli srečo, da smo vstopili že v Ljubljani, ker sicer bi lahko žvižgali na udoben prostor; tako, kot zdajle, bi se lahko stiskali vso pot tudi do Dunaja. Če se nismo, je to zasluga naše predrznosti. Kar roke na srce, pa recimo, da je res tako! Bratje smo med brati, vsi člani ene družine, ene skupnosti. Po božjih in človeških postavah, po orlovskih pravilih še posebej bi se imeli držati gesla, da drugim toliko privoščimo, kolikor sami sebi. Ali smo naredili tako? Nikakor ne! Zavzeli smo v naskoku gotov prostor in ga zasedli; branili smo ga potem z zvijačo, češ da je ves zaseden, pa ni bil. Na račun drugih smo torej imeli izjemno stališče — ležali smo lahko in se prosto gibal — prepričan pa sem, da tega drugi izletniki niso mogli storiti. Našeškal bi vas prav po domače vse skupaj! Tebe, sitnasti Tone, še posebej, ki peti ne znaš in le brenčiš v našem zboru, pa ti France v svoji nerodnosti in sitnosti tudi nič boljši nisi, četudi si naš vlak spravil v ponoven tek! Naj vama bo to in nam vsem skupaj za pokoro in glejmo, da je drugič več potrebnih ne bomo!«

Tako približno sem povedal in imam to reč zapisano v svojih takratnih zapiskih. Zapisal pa sem to pridigo v ta spis zato, da bo še drugim vnaprej zaleгла in jih opominjala, ko bodo šli letos v Prago.

Vsak imej pred očmi, da je izlet v tako velikem številu težka stvar, ki uspe le ob sodelovanju in ob složni popustljivosti in strpljenju prav vseh udeležencev! Svojo osebo in lastno udobnost je treba ob takih prilikah podrediti interesom skupnosti!

*

V tem se je deteljica preoblekla v kroje. Zgodilo se je pa, da jaz nisem mogel najti rdečega gumba k ovratniku. Ali sem ga bil v splošni gneči in premetavanju

zgubil ali pa sem ga bil vsled nepazljivosti celo pozabil doma vtakniti v košaro — bilo ga ni! Nihče ni imel dveh, da bi mi bil enega odstopil, brez njega pa ovratnik ne gre k srajci — kaj naj torej storim?

»Lep pridigar?« mi je privoščil Tone.

»Koga boš pa zdaj »spucal«, ko »knofa« nimaš?« se mi je smejal France.

Ker so prej oni vsi molčali in se verno in skesano pogreznili vase, sem zdaj jaz storil prav takisto.

Mirno sem odprl vrata in brez besede stopil iz voza, da si poiščem potrební gumb v sosednem vozu. Toda joj! Naš voz je bil edini v vlakú, ki je imel vrata ob končnih straneh, vsi drugi so se odpirali ob straneh, vsak kupé posebej... Resnično: železniški vozovi prav iz prve dobe železnic!

Odločil sem se. Junaško sem stopil na stopnice in se pogнал iskat, kar mi je manjkalo. Opirjemal sem se oken ob vagonih ter stopal po vstopnih stranskih deskah skozi in skozi ob vozovih. Prelezel sem 17 voz, dokler končno nisem prišel do voza, kjer je bilo vodstvo. Tam sem iz zaloge dobil potrební rdeči gumb ter se potem odpravil po isti poti nazaj.

Vlak je drvel skozi pokrajino vse dalje in dalje; mimo postaj sredi polj smo se vozili brez obstanka. Črno oblečeni avstrijski uradniki na postajah so mogli z začudenjem in gotovim zanimanjem opazovati človeka, ki se je oprezno poganjal od voza do voza: v rdeči srajci, brez klobuka, z vihrajočimi lasmi v vetru...

Ko sem se vrnil v naš voz, me je čakala druga smola: ovratnik mi je bil premajhen! Zdaj pa imaš hudimano! Najprej sem se mučil in davil sam z nesrečnim ovratnikom, potem mi je pomagal še Tone, ko pa se obema ni posrečilo upogniti ovratnikove trdne volje, še manj pa mojega vratu, mi je bilo vsega dovolj. Pograbil sem ovratnik z gumbom vred, ga zmečkal in treščil skozi okno.

Obleči sem moral srajco brez ovratnika. Vsa dolga in nevarna pot ob tolikih vozovih tja in nazaj je bila storjena popolnoma brez uspeha —.

11. Pozdravljeni!

Tako pripravljeni smo venomer pogledavali skozi okna, kdaj se že pokaže prva češka postaja.

Vlak zdrži čez most male reke, vozimo se nato še nekaj časa ob vodi, mimo močvirnih bajerjev in mlakuž, skozi redko posajen borov gozd — in čez avstrijsko-češko mejo.

Še par minut in vlak zavozi v postajo.

Břeslava, češka obmejna postaja. Važno križišče železnic; od tu se proga cepi v več smeri: preko Bratislave v Budimpešto, preko Uh. Hradišta (kamor bodo najbrž potovali tudi letošnji izletniki, če bodo šli na Velehrad) v Šlezijo, bližnjo Poljsko in Rusijo ter končno preko Brna v severno Češko in Prago.

Sprejem Jugoslovanov v Břeslavi je bil nadvse mogočen in prisrčen. Mi takih stvari nismo bili vajeni in jih dotedaj še nismo doživeli.

Na peronu je igrala godba našo državno himno, ko je vlak počasi vozil v postajo. Sto in sto rok se je dvignilo in zamahnilo z robcí, iz grl pa je odjeknilo do nas in odmevalo v nebo: Zdař Bůh! Živíjo! Bog žíví!

Ob obeh straneh vlaka je stala častna straža vzdolž proge: po en član, članica, naraščajnik itd. V pozoru so stali vsi — bil je to krasen pogled, fantje!

Bili smo res iznenadeni, prav vsi. Nikdar ne pozabim tistih trenutkov, ko sem prvič videl pred seboj zbran na svoji zemlji bratski češki rod.

Še mahanje z rokami, z robcí, klici in vzkliki, godba, pestra množica krojev — tedaj obstojimo.

In vam povem, fantje: prvi hip nismo mogli iz voz! Prihiteji so namreč bili v vozove češki Orli, Orlice, naraščajniki, skozi okna in vrata so nam nudili vseh mogočih zemeljskih dobrin — od piva in drugih pijač do vsakovrstnega sadja in raznih tort in sladkarij! Vsa vrata so bila za hip zatlačena z gostitelji, vsa okna založena s krožniki — vse je nudilo z bratskim toplim srcem in ljubeznijo vsem nam. Ves peron je izgledal kot ena sama velika trgovina vseh mogočih dobrot tega sveta. Miza pri mizi je stala, vse založene s kupom. Dekleta, rdečelična in prijazna, so vneto stregla.

Da ste zdaj videli Toneta! Koj se je zagledal nekam in že je bil v razgovoru s postavnim fantom Čehom. Ko sem ga za čas spet opazil, je že stala pred njim prijazna deklica v krasni narodni noši, smehljala se mu je in v rokah vrtela podarjeni nagelj. Slovenski nagelj iz Ljubljane pa češka deklica iz Břeslave — podoba, ki se ji pravi: Tone, ti si pičl!

Na kraju perona je stal majhen govorniški oder. Ko se je navdušeno klicanje nekoliko poleгло, je izletnike raz odra pozdravil zastopnik Češke orlovske zveze, zahvalil pa se mu je v imenu Jugoslovanov predsednik J. O. Z. br. dr. Vendelin Megler.

Potem je spet zaigrala godba in spet je odjeknilo po kolodvoru od navdušenih klincev.

Vlak se je pomaknil...

Še dolgo smo si mahali z robej in si klicali: »Na svidenje v Brnu!«, dokler nas ni daljšava ločila od dragih bratov in sester.

Zdaj smo govorili le o tem. In še o Brnu, kamor pridemo čez čas. Vstopil je češki sprevodnik, mlad, prijazen dečko; kar obsuli smo ga z vprašanji: kdaj že pride končno Brno, kako je tam itd. Vse nam je dečko rad pripovedoval in kar preveč se nam je zdelo, ko je dejal, da se bomo peljali še celih šest ur, preden bomo v Brnu.

12. Do Brna in kako je bilo tamkaj.

Vožnja se nam je zdaj zdela še bolj počasna in dolgočasna. Vozili smo se po enolični, prostrani ravnini, med širokimi njivami. Vsepovsod sama ilovica. Proga ravna, brez ovinka, pokrajina brez posebnosti in zanimivosti — kratka: popoln dolgčas. Poleg tega smo bili že trudni od enodnevnne vožnje. Dolgočasje in utrujenost je povečevalo še solnce, ki je pripekalo z vso silo.

Včinoma sem stal ob oknu in strmel v daljavo, kjer so se kazali lahni obrisi nizkih gričev. Postaje so bile sila redke, sicer pa itak nismo nikjer obstali.

Ko nam je sprevodnik povedal, da smo prevozili zadnjo postajo, smo se oddahnili. Hiteli smo popravljati obleko, čistiti čevlje, pospravili smo vso robo v košare ter se sploh povsem pripravili za izstop.

Glej, tam v daljavi prvi zvoniki, visoki tovarniški dimniki. Vsak čas bo naš cilj dosežen.

Zdaj se nam je naenkrat zdelo, da vzimo silno hitro.

Zapeljemo najprej skozi tovarni kolodvor. Mimo številnih tovarov drdramo; pozdravlja nas že tisti značilen ropot kolesja, ko vozimo s tira v tir, brzina popušča bolj in bolj... Čez umazano reko, v ostrem ovinku na desno — no, vendar: kolodvor.

Brno! Cilj in hrepenenje dolgih mesecev, pozdravljeno!

Bilo bi brez pomena popisavati zopet vse znake navdušenja, vse ogromne množice, ki so se zbrale zunaj na trgu pred kolodvorom. To je treba videti, slišati, doživeti...! Godba, govori, mahanje, klicanje, tisoč pozdravov od vsepovsod.

Stopili smo v vrsto, par povelj, koračnica, — in že gremo, gremo... Kakor zmagoslavna vojska v kolonah smo si utrli pot čez peron in skozi vrste množice, ki so nas več ur čakale tam zunaj na položnem trgu in nas zdaj navdušeno pozdravljale.

»Zdaj Bůh, bratři Slovinci! Bog živi, bratři Jugoslavlani! Živio Hrvati!«

Skozi mesto smo odkorakali na dvorišče poleg Avguštinske cerkve. Tam so nam določili prenočišča.

*

In zdaj, kaj naj vam še povem, fantje? Morda o Brnu kaj, o nastopu, pa še o tem in onem. Bom, toda mnogo ne bo. Odločite se in pojdite sami med Čehe, v Prago, — tam boste doživeli vsega tega mnogo in več. Nikdar vam žal ne bo za te svoje najlepše mladostne dni!

(Konec prih.)

Krepki:

Fantje od fare.

Gosta tema obliva preprosto kmečko selo. Vse mirno je; noben list na hruškah in jablanah na bližnjem vrtu ter na stari lipi sredi vasi ne zašušlja. Vse temno je, le lučka pred Križanin na lipi razliva okrog malo mavrico in zvezde na visokem nebu gore na čast Stvarniku.

Izpod lipe se oglasi krepka fantovska pesem. Pred počitkom so se zbrali po stari navadi na vasi. Danes so vsi prišli in še rajši kot navadno; zakaj poslavlja se od njih eden izmed njih, ki je ves njihov, kakor so vsi oni njegovi. Polenčkov Janez, fant od fare kakor vsi, odide zjutraj v Ljubljano. Več let je že tesaril in ker je fant odprte glave, gre čez zimo v tečaj, da postane tesarški mojster.

Za slovo zapoje:

Oj zdaj gremo...

Stisnejo si pristrčno roke v slovo in se razidejo — k počitku.

*

V Ljubljani. Gorenjska grča Polenčkov Janez udarja vsako jutro po tlakovanih ulicah, da se razlega med visokimi hišami; v šolo gre. On ne pozna

kratkih urnih korakov kakor gosposki ljudje. Fant, ki se je potil v gozdovih med hrasti, je postal sam hrast.

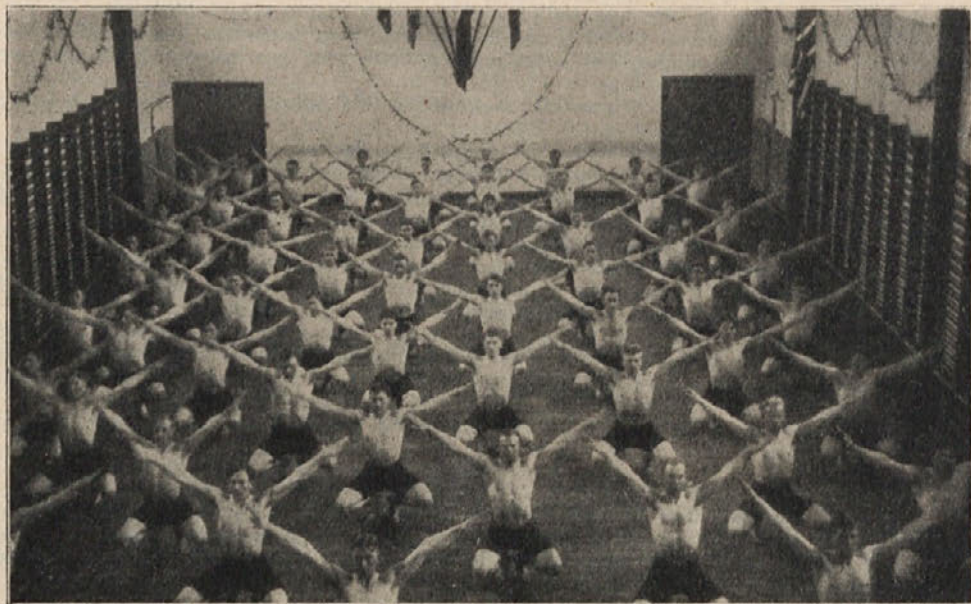
Že prvi teden njegove hoje v šolo zasliši od strani žbadljivko: »Zarobljen kmet« — gospodič v rokavicah jo je izustil. Nerodno je Janezu.

Drugič ga zopet zbode hihitanje lahkih gospodičen. On rdeči. Hrast, fant od fare — rdeči od sramu!

»Druge čevlje si kupim,« si prigovarja. — »Toda denarja ni. — Si bom pa od ust odtrgoval.«

Kupi si čevlje, kakršne nosijo mestni gospodje: nizke, svetle, šiimi.

Nerodno mu je spočetka nositi take igrčke na nogah; če sreča kakega znanca, kar ne ve, kam bi postavil noge. Pa človek se vsega navadi. Vedno

Ljudska visoka šola za telovadbo v Ollerupu: Gimnastika.

bolj so mu všeč novi čevljički; kmalu jih ima rajši kot stare. Končno pa starih nerodnih sploh nikdar več ne obuje.

Klobuka na tri ogle tudi nihče ne nosi v Ljubljani.

»Bog ve, ali me zelo gledajo?« — Tak plašljivec, a nekdam fant od fare. — »Pa saj imajo tudi doma fantje take klobuke... A jaz sem v Ljubljani — in postal bom tesarški mojster.«

Kupi si nov klobuk z gori zavihanimi kraji; zato pa si pritruje pri hrani.

Hlače si da zlikati, da imajo robove. Toda gosposki krojač tudi gosposko računa. Janez pa ni bogataš; zato mora varčevati pri kruhu.

Janez strada na račun mode! Nekdam hrust, bi bil zdaj revše med domačimi fanti.

Od doma mu fantje večkrat pišejo. Vesel je spočetka pisem, saj so izraz prijateljstva. Tudi sam starim prijateljem večkrat piše.

Janez pa kmalu dobi novih prijateljev in vedno manjkrat se spomni na domače fante. Vedno z manjšim zanimanjem prebira pisma od doma, kmalu so mu nadležna. Prebira jih z nasmeškom na ustnih, ko gleda velike črke in prebira nerodne stavke. Sam fantom vedno bolj redko piše in še takrat le na

kratko — in spodaj se podpisuje Janko. V Ljubljani imajo vsi gosposka imena, ali naj je samo on tako nazadnjaški?

*

»O, Janez! Bog te živi! Kdaj si jo pa primahal domov?« ga nagovori prijatelj Tone.

Še več ga izprašuje o Ljubljani, tečaju in drugem, toda Janez odgovarja kratko in le gleda, kako bi se ga iznebil.

Zvečer se zbero fantje zopet pod lipo. Zopet pridejo vsi; zakaj Polenčkovega Janeza pričakujejo. Nekaj časa čakajo, a ker ga ni, zapoje:

Ko psi zalajajo
po celi vas' na glas,
ljudem naznanjajo,
da grejo fantje v vas.

S to pesmijo ga hočejo opozoriti nase.

A njega ni!

»To je pa čudno, da ga ni,« meni nekdo.

»Zastonj ga čakamo,« reče Tone resno.

»Včasih je pa tako rad prišel pod lipo.«

»Včasih, ko še Ljubljanec ni videl,« pravi Tone, »ali Ljubljana ga je spremenila. Danes, ko je prišel domov, sem govoril z njim. Govoril je gosposko, oblečen je bil kakor gospod. V besedah je bil kratek; vidno sem mu bil odveč.«

»Ja, saj je že tisto tako čudno zgledalo, ko je tako malo pisaril; vedno bolj redka in kratka so bila njegova pisma.«

»Pa za Janka se je začel podpisovati.«

Fantje si voščijo lahko noč in se razidejo brez pesmi.

Janez ne pride nikdar več na vas. Redkokdaj pride s fanti skupaj. Kadar se pa slučajno snidejo, govori učeno. Najrajši jim razklada o svojih »idealih«.

Novega gospoda kaplana se mu ne zdi vredno pozdravljati; kaj šele, da bi kdaj zašel v njegovo družbo kakor drugi fantje.

Ob nedeljah se postavi pred cerkvijo in se ne meni za druge; le po dekletih mu švigajo oči in jih ocenjuje, katera bi bila »miss«.

Med pridigo ostane zunaj cerkve. Kaj bi hodil k pridigam tega kaplančka, ko je že poslušal učene profesorje. — Med fanti gre glas, da celo k maši ne bi hodil, če se ne bi bal ljudi.

Janez ne ostane dolgo v domači vasi. Odide v bližnje mesto, kjer postane tesarski mojster. Nič več mu ni treba delati. Fantje se od njega ob odhodu nič ne poslavlajo in mu nobene ne zapoje v slovo. Saj so se poslovili, ko je odhajal v Ljubljano in nje za vedno zapuščal.

*

Kakor odpada v jeseni z lipe sredi vasi listje, tako odpadajo danes fantje.

Vedno ožji in ožji je krog krepkih vernih slovenskih fantov in vedno več in več nevernih mehkužnih polizancev.

Bratje, ostanimo fantje od fare: preprosti in verni — to je slovenski!

Kako hraniš?

Še danes vzemi hranilnik pri Čebelici! Stopi k blagajniku in vplačaj in vloga je gotova! V Ljubljani pri Centralni Čebelici ti bo denar rastel, rastel sam od sebe!

Do praškega zleta bo dosti? Ne skrbi za to: kar bo za lepo rajžo premalo, ti bo rada primaknila za nagrado naša hranilnica: Centralna Čebelica.

Toni Vin:

Orlovsko bratstvo: neiskreni smo!

Ne razumemo se, v dušo in razpoloženje bližnjega se vživeti ne znamo. Često tega tudi nočemo. Ker zato ne tujih in ne lastnih vplivov presojudati ne moremo, si ne upamo na dan z resničnim obrazom, smo le polovičarji; vsako besedo, svojo in tujo, kramarski pretehtavamo, ker sodimo vse po sebi; povsod iščemo zahrbtnost in neiskrenost. Nič ni čudno, da smo potem do vsega nezaupni in da tudi zaupanja drugih uživati ne moremo.

Neiskreni smo!

Če smo komu prijazni in postrežljivi, smo le navidez; ali da s tem svojo slabost prikrijemo ali da sebe okoristimo;

v vsem delu smo nestanovitni, zato nezanesljivi;

kar je v obrazu in besedi, ni resničen izraz notranjosti, zato smo nezaupni; če pa hočemo biti zaupni, nastavljamo zanke in spletke, ter smo neiskreni. Celo z zavestno neresnico si zakrivamo obraz in dušo — lažnivei smo!

V vsej neiskrenosti ne najdemo zase miru in zadovoljnosti; nič nam ni povšeči, celo pred seboj bežimo in se v še večje neprijaznosti pogrezamo. Brez lastne trdne podlage smo nesamostojni, slabiči in vetrnjaki.

Ne mislim tako: iskrenost in odkritost v vsem in brez omejitve! Zakaj, bilo bi smešno in nepriporočljivo, biti vedno in do vsakega iskren. Ne! So namreč stvari, ki jih čuvamo tajno in zase in jih le najdražjemu ali nobenemu ne razkrijemo. Za take tajnosti velja: vse, kar govorimo, mora biti res; ni pa treba, da vse, kar je res, tudi povemo; niti ne vsega, kar vemo. Iskrenost zahteva tudi, da prav tako, kot občutimo, tudi mislimo in da smo taki, kakor govorimo.

Še besedo o zaupanju!

To vemo, da zaupanje drugih le tedaj uživamo, če sami drugim zaupamo. Vsako nezaupanje pa je rop tujega zaupanja. Pozabljamo, da dobro in prijetno v bližnjem moremo vzbujati le z našim dobrim in prijetnim. Pa še to vedimo, da je iskrenost prijateljev samo odziv in odgovor naši iskrenosti. Saj pravijo: kakor daješ, se ti bo vračalo. Torej brez mojega bratstva ni bratstva tvojega, ne našega skupnega, orlovskega!

Iz zlate knjige mladca.

Štiri tedne je preživela dvajsetorica fantov v svillih šotorih, na samotnem, čudovito lepem obrežju otoka. Bil je to en sam velik fantovski sestanek, posvečen sestri naravi in Bogu. Ne običajen sestanek govorjenja, bil je življenje samo. Vera teh mladih ljudi, da jim je iskati zdravja pri naravi, se je uresničila. Pa so se dnevi taborenja izpremenili v dneve duhovnih vaj. Tam so bile kreposti mladca zapisane takole:

Bodi moder kot modrec, razsoden kot da ne poznaš strasti, previden kot da si stražar pred templom, ekonomski kot da je greh vsaka izgubljena sila, političen kot Perikles, razborit kot cerkveni očetje, pravičen kot matematična tehtnica, pokoren in ponižen kot svetniki božji, ljubezen naj bo kot Frančiškova, hvaležnost odkritosrčna, pobožnost resnična, molitev otroška, resničnost fantastična, zvestoba brez konca, radodarnost pretehtana, prijaznost nezlagana, prijateljstvo kot steber nosilec, miloščina skrita, bratski opomin oster in po Bogu

govorjen, veselje v žalosti, žalost v veselju, zmernost v jedi, zmernost v pijači, zmernost v kajenju, čistost kot mladost lepa, poščenje fantovsko, dostojnost kot da si vedno v cerkvi, skromnost enostarna, olika izraz srčne kulture in socialnega čula, potrpežljivost Jobova, stanovitnost Monikina, srčnost bratov Makabejcev, požrtvovalnost usmiljenih sester. In še ena krepost spada k tej vrsti: mladostnost. To je tisto stalno razpoloženje v človeku, ko hoče vse zrevolucionirati, vse predrugačiti, zboljšati. Neprestano motri življenje, ali živi, ali hoče živeti drugačno življenje. Ta mladostnost je neka aktivnost, ki hoče vse kreposti in jih razvija in se poslužuje vsega individua. Ta mladostnost preizkuša in meri okolico. Z neverjetno vero in ognjem se bori za svoje ideale. Vedno je prožna in polna sokov. Polna je veselja do dela. Hoče graditi osebnost in preustvariti sebe, svojega prijatelja, znanca, vso okolico, narod. Mladostnost zahteva študiranje in iskanje zadnjih vzrokov vsemu. Mladostnost je tista krepost, ki občuti vse nepravilnosti in prepade med idealnostjo in realnostjo: pa se ne podvrže slepo preizkušenim metodam, temveč hoče sama najti boljše. Dela iz intuicije in drži ter sklaplja zvezo s podzavestnim in materijo. Mladostnost je čut za naravnost in priprostost in zopet za svetost najelementarnejših ter vsakdanjih dogodkov. Da, če ne bi bilo te kreposti, bi bila znanost dolgočasna vednost in golo filistrstvo. Politika bi bila zadeva familij ali pa neumnost. Umetnost bi bila brez služabnikov in glasnikov. Mladostnost zita najli razmerje med absolutnostjo in relativnostjo. Ona je doslednost, širokogrudna doslednost. Mladostnost spravlja socialna, strokovna, politična vprašanja pod gledišče etike. Kratko: mladostnost so vse kreposti skupaj kot v kali. Mladostnost zahteva premišljevanje o Bogu, duši, metafiziki, materiji. Zahteva bogoiskatelstvo in časti Očeta v nebesih kot otrok. Bog je središče, začetek in konec.

(Iz izveštja fant. sestankov Ak. Orla 1927/28.)

J. G.

Naši cilji.

(Govor na fantovskem večeru.¹)

Bratje! Ker čutim, da je v našem odseku nastopila neka malodušnost, se mi zdi potrebno, ko začnemo z rednimi fantovskimi sestanki, da si ogledamo nekoliko natančnejše cilj in namen orlovске organizacije. S tem damo odgovor tisti malodušni misli, ki se nam včasih vsiljuje, da je vseeno, če sem pri Orlu ali ne. Da nas ta misel ne naredi malodušne in brezbrizne, je potrebno, da nekoliko pogledamo, kakšne koristi nudi orlovska organizacija mlademu fantu, ki se v Orlu res temeljito udejstvuje. Da pa znamo to delo v Orlu še bolj ceniti, pogledajmo najprvo nekoliko življenje in dejanje tistih fantov, ki izven naših vrst rastejo v ponočevanju in drugih mladostnih zablodah.

Žalostno dejstvo je, da se velik del današnje mladine izgublja v ničevih stvareh in se odteguje resnim nalogam življenja. V mladostni dobi, ko v mladem fantu kipi življenje in ga sili, da stori še nekaj več kot svojo stanovsko dolžnost, srečamo med mladimi fanti toliko brezbriznosti in nezanimanja za vse, kar je dobro in plemenito, toliko nizkotnega stremljenja in brezpomembnih sanj. Resnega fanta, ki ima smisel tudi za kaj višjega, mora zaboleti srce ob misli, koliko bi se dalo s temi fanti narediti, ko bi imeli smisel za kakšno resno stvar. Čisto gotovo je, da bodo zmožnosti takšne mladine otopele ne le za dobro sploh, ampak tudi za vestno izvrševanje najbolj potrebnih vsakdanjih dolžnosti življenja. Dandanes naletimo tu in tam na mlade ljudi, ki imajo v človeški družbi vlogo trota. Odkar so prišli k zavestnemu življenju, so jih objele vse malenkosti zunanjega sveta. Storili niso ničesar in ničesar ne bodo storili. Zabavati se in spati, to je njihovo življenje, njihovo živlensko delo je, brati (ako sploh kaj bero) romane, prosti čas porabiti za prazne sestanke in brezpomembno zabavo, razkazovati, kjerkoli nanese prilika, svojo majhno osebito, kateri posvečajo veliko skrb. Kaj jim mar za tiste velike stvari, ki užigajo za vse dobro vneto mlada srca: Kristus, Cerkev, Narod in Domovina, to so stvari, ki jim redko kdaj pridejo na misel.

¹ Brat, ki je sestavil ta govor in ga na prigovarjanje drugih dal uredništvu na razpolago, je pripisal te-le besede: »V opravičilo svoje slabe pisave omenim, da nimam niti enega celega razreda kakršnekoli šole in sem vso svojo izobrazbo dobil v Orlu.« Ta opazka dokazuje dovolj jasno, kakšni so cilji in uspehi orlovstva pri fantu, ki se v organizacijo oživi.

Bratje! Tako življenje je zgrešeno ter mori najboljše človeške zmožnosti. Tako brezplodno življenje slabi razum, ker duh otopi in se izčrpuje v brezdelju. Tako življenje pomahkuje voljo, da človek ni več zmožen nobene žrtve za dobro stvar.

Naloga orlovske organizacije je, obvarovati mladino pred takšnim brezplodnim življenjem. Izgubljanje in zapravljanje tako dragocenega časa mladosti s takšnim ničevim življenjem hoče Orel preprečiti s svojim delovanjem. S cilji in delom svojim hoče Orel pokazati mladini, kako se varuje pred objemom takšnega propalega in obnemoglega življenja. Orel hoče pokazati mladini, da je mladostni čas največja dragocenost, in da je ta dragocenost dana vsakomur ter jo mora ceniti po njeni vrednosti. Orel kaže mladini, da mladostni čas ni praznik, katerega bi preživeli v brezdelju in veseljačenju, ampak da je tudi mladost delovni dan. Kateri fant preživi svojo mladost v Orlu, ne bo pozneje tožil, da obžaluje svoja mladostna leta, temveč mu bo tudi v poznejšem življenju misel na mladost svetla kot solnčni žarek jasnega jutra. Vprašanje »Kaj je cilj orlovske organizacije?«, ki smo ga morali znati na tekmah, se glasi: Cilj orlovske organizacije je nov rod, telesno in duševno zdrav, krepke volje in krepkih rok, izobražen in dobro pripravljen za življenje, za javno delovanje in za socialne naloge bodočnosti. In kakšnih sredstev se poslužuje Orel v dosegu tega cilja? Duševno in telesno zdravje. Mladost je solnčna samo tistemu fantu, ki je duševno zdrav. Versko življenje in udejstvovanje, ki ga orlovska organizacija od svojih članov zahteva in ga v njih goji, je najboljši temelj duševnemu zdravju. Orel ima svoje praznike: sv. Jožef, sv. Alojzij, Marijino rojstvo, ter praznik Brezmadežne. Ali niso vsi ti naši zavetniki simbol lepe in čiste mladosti, brez katere mlad fant ni duševno zdrav? Praznik svetega Jožefa nas poziva, da odkrito vedno in povsod živimo po naukih katoliške vere, da moramo brez strahu izpolnjevati krščanske dolžnosti ter pokazati, da je veren katoličan tudi zvest v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti; dalje nas poziva, da naj je Orel neustrašen bojevnik za čast Kristusovega imena, da mora mlad fant v današnjem času, ko hoče brezboštvo mladini iztrgati vero iz srca, vero ne le ohraniti, ampak jo braniti pred nasprotniki tudi v javnem življenju. In sv. Alojzij ter Brezmadežna, ali nista ta dva naša zavetnika najlepša zgleda mlademu fantu, da je čisto in viteško življenje v mladosti največja sreča za vsakega fanta?

Bratje! Ali nam nista ta dva naša zavetnika vzor, ki dviga fantu mišljenje in čustvovanje, ljubezen in hrepenenje v višave, kjer poželjivost in mesenost ne zastruplja srčnih čustev? Ali so mar tisti fantje, ki nočejo v mladosti posnemati sv. Alojzija in Brezmadežne, duševno zdravi? Bratje, sami ste uverjeni, da ne. Njih petje in vrisk je votlo, ter ne razodeva tistega srčnega veselja kot vrisk fanta, ki živi ob naših zavetnikih. Njih oko in glava jim klone k tlom, kar jasno priča, da njih srce ter duša nista zdrava. Nasprotno pa, srce in duša tistega fanta, ki je prežet orlovskega idealizma ter ob orlovskih praznikih pristopa k sv. obhajilu, obdaja tolikšno zdravje in veselje, da tega ni mogoče izraziti.

In »Mladost«, naše glasilo, kolikšnega pomena je za duševno življenje fantovo, ako jo redno ter z zanimanjem prebira. Mlad fant, ako hoče biti res pravi Orel tudi v duševnem življenju, mora skrbeti tudi za duševno hrano. In to mu v veliki meri daje »Mladost«, ako jo temeljito prebira. Premalo je pa, ako jo samo takrat površno preberemo, ko dobimo novo številko. Vzemimo večkrat v roke tudi starejše letnike in črpajmo iz njih hrano za življenje.

Kratko sem vam orisal delo Orlovske organizacije za duševno zdravje mladine. Za telesno zdravje in vzgojo volje naj omenim važnost telovadbe, ki jo Orel goji. Za zdravje je posebno telovadba važna za tistega, ki ima takšno delo, da telesa pri delu dovolj vsestransko ne razgiblje. Važna je pa telovadba tudi za kmetijske fante, kajti nauči se lepega nastopa in pa mladostne moči porabi za res idealno stvar, mesto da bi jih tratil za neumno pončenje.

Naj omenim za zdravje mladine še eno važno dejstvo. Kjer je Orel svoje peruci razpel in pod nje zbral cvet fantov posameznih vasi, so prenehali pretepi, ono surovo krvavo udejstvovanje mladih sil, ki je oblatilo naš narod v očeh tujcev. Fantje so prijatelji med seboj, ni pretepov med posameznimi vasi, v plemenitih tekmah si razkazujejo svojo duševno in telesno moč.

Cilj Orla je tudi izobrazba mladine. Za izobrazbo skrbi Orel, ko nalaga svojim članom delovanje v odboru, ko prireja fantovske večere in sestanke ter prosvetne tekme. Koliko se izobrazi pri Orlu posebno tisti fant, ki se udejstvuje tudi v odboru, pa tudi na fantovskih sestankih, če sprejme deklamacijo, sestavi kakšno predavanje ali pa vsaj živahno posega v debato. Pomen orlovske izobrazbe za javno delovanje se že dejansko kaže. Pa tudi sami se moramo prizadevati, da se pri Orlu čim bolj izobrazimo, ne smemo odklanjati odborniška mesta ali puščati v nemar fantovske sestanke. Bratje! Cilj orlovstva je, ohraniti fanta svežega na duhu in telesu, razviti v njem vse duševne in telesne sile, ter na solnce postaviti bogastvo srca in duha.

»Vredni so orlovski cilji, da gremo z novim ognjem na delo, pozovimo s seboj še one, ki ob strani stoje, da stopijo na našo svetlo pot, da bo vsa slovenska mladina čutila žarke orlovske mladosti.«

† Jakob Mlakar, bogoslovec v Ljubljani.

(Umrli 1. marca 1929.)

Hej, Jaka, pozdravov ti prinašam in voščil za Veliko noč. Glej, zgodaj sem priromal na tvoj grob. Niso še prižgali v nebesih luči. Jaz pa sem le vstal, da bi te prav nepričakovano iznenadil in ti polno naročje nasul velikonočnih misli. —

Snoči, veš, smo se menili, da bi šli danes na tvoj grob. Sam si. Pa bi morda prezrl, da je danes Velika noč in bi se vznemirjal ob pesmi zgodnjih zvonov. Jaz pa sem prehitel vse.

† Mirko Lavrič.

† Jakob Mlakar.

In zdaj sem tu. Saj ti bodo znali prav veliko povedati, o, še preveč. Dolgo te niso videli, pa so žejni tvojega smeha. Jaz pa ti le nekaj misli povem.

Ko smo te tisto nedeljo odnesli k Sv. Križu, smo potem ves večer samo o tebi govorili. Tako nam je bilo, da bi kar vsi šli za tabo. Srečko pa, ki si mu tako rad nagajal, je rekel, da je zdaj na onem svetu prav gotovo vse v neredu, ko so tvojo židano voljo zagledali pri vratih. Jankota pa je bilo potem zvečer strah. Bal se je, da morda s svojo porednostjo ne prideš v njegove lase.

Kar se je kdo spomnil, vse je prišlo tisti večer na dan. Jaz pa sem pogledal še v tvoj dnevnik. Jakec, saj nisi hūd? Pa sem bral iz tvojih zavodskih dni. Kakor bi same pravljice poslušal, sem čutil. In tisto sem bral: o križu pod Šmarno goro. Spominjam se, kdaj si to pisal. V osmi šoli smo bili in maja meseca smo se pripravljali za maturo (o Jakec, saj veš: pol preveč). Po tistem igrišču ob zavodu sva hodila in gledala na Šmarno goro. Solnce se je bilo uprló vanjo, pa se je cerkva blestela kot mlada solza. Saj nisi nikdar molčal. Takrat pa si res utihnil in gledal. In potem potožil: »Glej, kako je lepa. Jaz pa nisein bil nikdar na vrhu.« Pa si le še hotel ostati šaljiv: »To moje srce je prenegajivo. Pa kaj hočeš: mlado je še in nima pameti!«

In potem zvečer si mi dal brati tisto legendo o šmarnogorskem križu. Se spomniš?

Osmi dan, ko smo te odnesli, pa smo imeli v dvorani »Jakcev večer«. Kar kosali smo se, kdo bo podal toplejši spomin nate. Ko smo bili najbolj žalostni, je prišla nekomu v spomin tvoja prerokba: da boš nekega lepega dne kar »čivknil«. Veš, da smo se morali vsi smeјati. Lep večer je bil. Zakaj nisi prišel? Glej: Jakcev večer brez Jakca.

Sicer pa, kako se vendar počutiš? Tako si se mi zdel majhen in nežen, ko smo se zadnjič poslavljali od tebe. Pa so nasuli nate toliko te trde in težke zemlje. Glej, kako so čudni ljudje. Kaj boš ti vendar tu sam tako zvezan in zabiti. Ti je hudo v jami?

Oh, jaz sem pa zdaj tako sam brez tebe. Včasih grem mimo tvoje sobe in vstopim. Ne morem verjeti, ko mi pravijo, da si umrl in da so te pokopali. K tvoji mizi pridem in se naslonim kot prejšnji čas čez tvojo ramo, da bi videl, kaj si spet novega naslikal. Pa nič ne vidim in mi je strašno hudo. V sobi je pa še vse tako kot prej. Le tvojih čopičev ni na mizi in vrata se zdaj bolj tesno zapro kot prej.

Zato sem prišel danes tako zgodaj k tebi. Saj ti ničesar ne povem. Le tako bi se rad s tabo pomenil kot prejšnji čas.

Včasih pravijo, da je škoda, ker si odšel. Meni pa se zdi, da si čisto prav naredil. Ko sem bil letos na dan vernih duš tukaj, mi je bilo vse tako tuje. O saj priznam, da je bilo lepo; luči, rože in bele steze. Pa mi je bilo vse, kot bi kje na tujem ogledoval speče mesto. Danes pa se mi zdi, kot bi stal na domači njivi, na oni, kjer cvete rdeča detelja in valovi pojoča vojska čebel. Tako mi je domač tvoj grob; če pritisnem uho nanj, pa vem zatrdno, da bi slišal tvoje, dihanje. Morda še tvoj odgovor z onega sveta.

Ko smo zadnjo noč čuli ob tebi, si tako trdovratno molčal. Kdor te je pa znal globlje vprašati, je razumel tvoj zagoneten molk. Še oči si tako tesno zaprl. Pa vemo, da si imel pod vekami blažen nasmeh. Le hotel jih nisi odpreti, da ne bi svetloba tistih bledih sveč, ki so tako strašno mrlele okoli tebe, razblinila lepe slike, ki si jo zagledal tisti dan prav ob poldanskem zvonjenju. Morda si se zagledal spet v solnčno šmarnogorsko cerkvico, pa si k njej remal. Vedel sem, da si želel vsaj v sanjah k njej na božjo pot. Ali pa je morda zvon samo šmarnogorsko Marijo priklical k tebi. O vem, ves skrivnostni si nam odšel in zamolčal si nam veliko. Pa si nam še to zadnje razodetje prikril, da bi bilo le tvoja skrivnost.

Na pogreb smo se zbrali trije sošolci iz zavodskih dni. Spomnili smo se, da si tisti zadnji večer po maturi, ko smo se poslavljali, s temno slutnjo odhajal. Naš Tirolec Zoran je vprašal: »Fantje, kdaj se bomo spet tako vsi zbrali kot nocoj?« Veš, da si zajokal ob tem vprašanju in odgovoril: »Kadarkoli, mene ne bo med vami.« Nobeden ti ni odgovoril. Slutili smo, da si si pribil obsodbo.

Pa si vendar tako naglo odšel. Ko sem šel zadnjič čez polje mimo zavoda, so bili fantje na igrišču. Veseli kot nekdanj, mladi kot nekdanj. Tudi kričali so prav tako kot nekdanj; v isti višini, celo z isto barvo glasu. Vse je bilo kot prej. Le ono stezo ob ograji so zdaj s peskom, belim mrtvaškim peskom posuli. (Pa se mi zdi, da bi je ne smeli. Kaj bi spreminjali, kar je že tako lepo. Rajši kaj drugega.) Veš, najbrž sem bil zamišljen, pa sem stopil bliže in hotel vprašati, če je Jaka na vrtu. Glej, tako si mi blizu.

Jaka, jaz bi pa skoro res verjel, da te še danes morda ob solnčnem vzhodu kje zagledam, kako se vračaš čez polje od Sv. Križa. S palico v roki in s tistim »posvetnim« klobukom: mlad fant v zlatem jutru.

Tako. In zdaj grem. Počivaj sladko, naš dobri bratec. Saj ti je lepo v jami. Glej, pomlad je tu. Solnce bo vstajalo vsako jutro in hodilo mimo tvojega tihega doma. In vsa ta široka njiva bo vzevetela in oživelala. Kot nalašč je tu

tvoj grob: kot nova gredica. Rož ti bomo nanj nanosili kot takrat, ko si odhajal. Ti boš pa tiho spal v jami. Zvečer ob zdravimariji pa bo prihajal k tebi tvoj nebeški angel, našgal ti bo na grob drobno svečko in čul ob tebi, da te ne bo strah.

O naš Jakec, naš tihi Jakec v globoki jami: zbogom! — Tine Stare.

† Mirko Lavrič, odsek Žužemberk.

Bil je lep zimski dan. Solnce je z neba razlivalo žarke na sneženo odejo, da je vsa žarela v biserih.

Ko grem iz šole, se mi vzbude spomini na Mirkota, ki mu že nekaj dni sem upada obraz, lica bledijo, njegovo srce pa objema otožnost. Zato ga grem obiskat, da vidim, kako mu je.

Ko vstopim, me prijazno pozdravi in se nasmehne. Njegov obraz je bil otožen in zamišljen. Govoril je tiho, komaj slišno. Sledovi bolezni so se kazali na njem. Oči je upiral skozi okno in hrepeneče so iskale toplote in solnea in v solncu življenja in cvetja...

Čez nekaj trenutkov se ozre name in mi govori: »Le počakajte! Spomladi, ko se bo vse veselilo življenja, boste pa mene spremljali na božjo njivo. V pomladansko veselje vam bom letos jaz prilil grenkega pelina.« Ko je videl, da so mi njegove besede segle v dušo, se mi nagajivo nasmehne: »Da, tako bo, tako, boste videli.«

»Ne govori mi o smrti, Mirko,« ga zavrnem. »Pomlad bo tudi tebi prinesla novih moči, solnce te bo ogrelo, otožnost in bolezen pregnalo, ti se boš pa z nami veselil novega življenja.« Tako sem mu govoril, a govoril tako, kakor govori tisti, ki samemu sebi ne verjame. Poslovil sem se — in vsa otožnost se je iz njegove duše zlila v mojo. Videl sem, da luč mlademu življenju dogoreva.

Potem sem ga večkrat obiskal.

Zadnjikrat sem prišel. Z navadnim vprašanjem: »Kako je, Mirko?« ga nagovorim. »Bo že,« mi odgovori in se nasmehne. »Med tridnevnicco ne bom mogel k tebi,« nadaljujem, »zato sem prišel danes, da pogledam, kako je s teboj.«

»Prav veseli me, da ste prišli. Eno posebno prošnjo imam do vas,« mi odgovori. »Bodite tako dobri, pa me pridite danes zvečer spovedat, jutri pa obhajati. Vsako leto sem šel ob tridnevnicci k sv. zakramentu, tudi letos to navado nerad opustim. Šel bi v cerkev, pa je premrzlo; se ne upam.«

Srčno željo sem mu rad izpolnil; v soboto zvečer sem ga spovedal, v nedeljo zjutraj sem šel k njemu z Najsvetejšim. Z iskreno pobožnostjo, z drhtečim srcem in velikim hrepenenjem je prejel sv. obhajilo. To je bilo zadnje in največje, kar sem mu mogel dati. V Kristusu sva se zadnjikrat objela, zadnjikrat so se najine oči srečale takrat, ko je kleče prejel iz moje roke Kralja nebes in zemlje. Nisem vedel, da je bila ta pot k njemu zadnja.

V sredo zjutraj dobim sporočilo, da je za večno zaspal. Bilo je to dne 13. februarja 1929.

Popoldne — proti večeru sem ga šel obiskat. Ležal je na mrtvaškem odru fant, ki je bil najidealnejši, najboljši med vsemi, kar sem jih srečal na jutranji poti svojega duhovniškega poklica.

Dvoje pisem hranim, ki se mi zdi, da sta dva lepa bisera, v katerih odseva vsa krasota njegove duše. Zato naj ju navedem, da bodo vrtnarji, ki sade semena v orlovske vrtove, vedeli, kakšno cvetje vzgajajo in se oni, ki v orlovski organizaciji rastejo, zavedali, kako morajo živeti, da bodo pravi Orli.

Bilo je tedaj, ko je že jesen trkala na vrata. Mirko se je poslavljajal od nas; iti je moral v Ljubljano, da bi se izuril v mizarstvu. Težka nam je bila

ločitev, a njemu še težja. V prvem tednu svojega bivanja v Ljubljani piše: »Ko sem odhajal, sem se žalostno oziral nazaj na svoj domači kraj, na zunaj navidezno vesel, a srce je obdajala neka tesnoba. Skrbelo me je, kako bo. In ni me skrbelo zastoj. Prišel sem v družbo zelo slabih fantov. Petnajst nas je v delavnici, a niti enega ni, ki bi bil dober. Kako more biti človek, ki ima razum, tako pokvarjen. Včeraj, ko ni bilo mojstra v delavnici, so se začeli vsevprek norčevati iz naših organizacij. Posebno eden je imel dolg jezik, da se je še v mene zapletel, češ, da sem v Marijini družbi. Jaz sem mu čisto mirno odgovoril: 'Kaj pa je za to, če sem.' Ko pa le ni bil tiho, sem mu jih pa začel še jaz beliti — tako, da sem ga kmalu spravil v sramoto. Čutim se, kot bi bil jetnik. V delavnici že še gre, ker pride mojster večkrat noter. Vse huje je zvečer. Lahko veste, kako prijetno je biti v taki družbi. Danes sem bil pri sv. maši in sem se sprehajal skoro do opoldne po mestu. Popoldne gre dež; zato sem doma in pišem.

H koncu naj omenim še to, da prav pridno priporočajte društvo, posebno orlovsko in orliško organizacijo. Ko gre človek v svet, vidi vso praznoto človeštva, primerja enega z drugim in spozna, kako zelo so nekateri zaslepljeni.«

Na to pismo sem mu odgovoril. Dal sem mu nekaj nasvetov, kako naj se bori, da bo nad slabimi zmagal in ostal dober; zakaj zelo, zelo sem se bal za njegovo neomadeževano dušo. Poročal sem mu o društvenem delu in dodal pozdrave. Na to pismo odgovarja:

»Zahvaljujem se Vam za pismo, ki sem ga zadnjič prejel. Zelo me je razveselilo, ko sem bral, da v društvu delate. Težkoče so povsod, tudi v društvenem življenju in delu. Igra je malo zaostala. Gotovo ste se morali več časa truditi kakor navadno, pa saj je igra tudi težka, kakor sem videl.

Vem, da me pogrešate, pa saj tudi jaz pogrešam družbe, prijetne domače družbe, v kateri sem preživel toliko veselih ur. Veliko težavnih trenutkov je bilo, a vsi so pozabljeni, vsi zbrisani v spominih na minule čase. Upam, da se bom tudi jaz kmalu veselil med domačimi fanti v društvu, če Bog da.

Kako pa kaj pevci? Veseli me, da bo tudi zame kmalu prišel čas, ko bom zopet zapel; ker zdaj že ves čas, odkar sem v Ljubljani, nisem pel. Pozdrav sem prejel od fantov in se jim zanj prav lepo zahvaljujem. Veliko naj mi pišejo, saj to mi je edina tolažba, ki jo tu imam. Pozdrav vsem skupaj, posebno pa Vam, ki mi dajete v pismu tako lepe nauke.«

Tako je živel naš nepozabni Mirko z domačimi organizacijami, tako ljubil svoj domači kraj, tako se je zanimal za svoje tovariše, tako se je med slabimi boril za čisto, lepo, pošteno mladost.

Spolnil je 19 let, pa je legel v grob. »Kakor toča zeleni list s cvetočega drevesa spomladi, je odtrgala smrt cvet tvojega mladega življenja,« je govoril brat Škrbe svojemu bratu Mirkotu v slovo na grobu. »Nimamo rož, ne dehtočega cvetja, da bi ga položili na tvoj grob, zato ti pa namesto tega polagamo na grob obljubo, da se te bomo vedno spominjali in po tvoji poti hodili za orlovskimi vzori.« Ko je zaklical: »Z Bogom, z Bogom, nepozabni naš Mirko, z Bogom,« so vrele solze in pričale, kako cenijo ljudje fanta, ki je — zvest orlovskim načelom in poln idealov — legel v prezgodnji grob.

Ker je bila pot njegove mladosti lepa, je bila lepa tudi njegova poslednja pot. Bratje Orli so ga nosili, Orlice spremljale z venci, godba mu je igrala v poslednji pozdrav žalno koračnico, pevski zbor mu je zapel tri žalostinke. Za njegovo delo v organizacijah, za zgled, ki ga je dajal s svojim lepim življenjem, smo se mu zahvalili in se od njega poslovili v dveh govorih, ki sta pričala, kako so bratje svojega brata-Orla ljubili in cenili. — Mali Gregor, kaplan v Žužemberku.

Počivajta v miru!

Iz kraja v kraj

Polzela.

Odprl bom knjigo o življenju našega Orla in podal skromno poročilo o delovanju in uspehih v preteklem letu. Uspehi niso baš veliki, vendar ako bomo šli po tej poti naprej, lahko upamo v srečnejšo in veselejšo bodočnost. Sestankov lani skoraj nič ni bilo in to radi pomanjkanja prostora. Letos jih imamo skoro redno vsako nedeljo. Telovadbo smo imeli bolj redno, prav mnogo se je telovadilo tudi na orodju. Dne 7., 8. in 9. decembra smo imeli duhovne vaje, vodil jih je č. g. Šavelj iz Ljubljane. Udeležili smo se vseh tečajev S. O. Z., in sicer trobentaškega, za vodje Mladcev in podpredsedniškega. Na okrožnih tekmah smo dosegli 240 točk. Priredili smo tudi dve igri s prav dobrim uspehom. Udeleževali smo se prireditve sosednih odsekov in Celjskega okrožja (prireditve domačega okrožja iz neznanih vzrokov nismo imeli), ter tabora S. O. Z. na Stadionu. Krona vsega našega delovanja je pa bil lastni odsekovi tabor dne 3. junija. Nastopili so izključno samo domači člani in članice ter naraščaj ob sodelovanju velenjske godbe in pokazali, da orlovstvo pri nas živi, vztraja in zmaga. — Bog živi!

Sv. Križ pri Rogški Slatini.

Gotovo si je že marsikateri mislil, ko je slišal ali čital o zdravilišču »Rogaška Slatina«, da tukaj sploh ne obstoja gnezdo »Orla«. Res, do sedaj se še ni oglasil naš Orel v »Mladosti«, pač pa se je pojavil večinoma zmiraj na taboriščih, kjer se je zbirala številna Orlova družina. Naj Vam povem nekoliko iz naše zgodovine. Ustanovil se je odsek leta 1912., a je v vojnem času popolnoma zaspal. Šele leta 1921. ga je zopet poživil tedanji g. kaplan Jan. Ev. Gašparič, sedaj stolni pevovodja in profesor glasbe v Mariboru. Prava duša je bil od povojne poživitve pa do leta 1924. načelnik br. A. Sajko, ki je vodil vse sam, načelnik pa je še danes. Leta 1924. je dobil naš Orel novo moč v osebi g. kaplana Petra Kovačiča, sedaj profesorja na gimnaziji v Celju. Pod njegovim vodstvom se je dvignil zlasti na prosvetnem polju. Leta 1926. smo dobili kot voditelja g. kaplana Tom. Ulaga, ki je ustanovil tudi orliški krožek. Sedaj je kaplan v Beogradu in je tudi tam ustanovil orlovsko gnezdo. Sedaj imamo g. kaplana Lojzeta Drvodela, ki se z veliko ljubeznijo žrtvuje za Orla. V minulemu letu je napravil naš Orel velik korak naprej. Pri tekmah smo dosegli malo diplom, potem so nam s svojo požrtvovalnostjo g. Lojze priredili tombolo, ki je imela lep uspeh. Nad vse sijajno pa je izpadla okrožna prireditve 9. septembra. Tukaj so se pa pokazali naši fantje oz. bratje s svojo požrtvovalnostjo. Dva dni so gradili telovadišče. Ker je bil prostor popolnoma na odprti legi, zato je bilo

treba tudi mnogo dela, da se je temeljito zgradilo. Treba je bilo šest vozov vejevja, seveda visokega, in g. Krumpak, oče treh Orla in dveh Orličev, nam je posodil 80 zelenih smrek. Prostor je bil sijajno prirejen, kakor sredi zelenega gaja smo bili. Veliko nam je pripomoglo tudi zdravilišče ter premogovnik Sv. Križ. Tri noči smo žrtvovali, da smo stražili telovadišče. Ob pol desetih je bil sprejem na kolodvoru in nato spreved do cerkve, kjer je imel govor č. g. kanonik Vraber iz Maribora. Po popoldanski službi božji je bil lep nastop pred 1200 gledalci (zelo lepo število je bilo zdraviliških gostov, uradniki z g. ravnateljem dr. Šterom pa polnoštevilni). Med odmorom je govoril g. Ivo Peršuh iz Celja, ob koncu prireditve nas je še pozdravil gospod dr. Ant. Ogrizek. Takšne prireditve, ki nam ne izgine iz spomina, Sv. Križ še ni videl. Sedaj se pripravljamo za tekme, ter težko že pričakujemo toplejšega vremena, ker bomo začeli graditi obširnejšo dvorano z odrom, dosedanja nam je premajhna. Imamo pa tudi težkoče od strani nevednega ljudstva, ki noče spoznati naše organizacije kot pravega angela mladine. Posebno Orli starešine trpijo zaradi Orla od grdih jezikov, pa se ne ustrašimo, ker vemo, da je pravica in resnica na naši strani. Bog živi! — L. V.

Šoštanj.

Dovolite, da se tudi iz našega odseka enkrat oglasimo v našem lepem orlovskem glasilu »Mladosti«. — Ne mislite bratje širom lepe Slovenije, da naš odsek spi spanje pravičnega, kaj še, tudi mi se pridno gibljemo. To bi jo moral pobrisati tisti, ki bi nam očital sedmi poglavitni greh, namreč »lenob«. Pridno telovadimo v z lastnimi močmi zgrajeni telovadnici v »Slomškovem domu«. Zavedni pa so naši Orli in zvesti disciplini, kar kaže dejstvo, da v letošnji hudi zimi ni bilo telovadne ure pod 12 do 14 telovadcev, čeprav jih je nekaj oddaljenih nad eno uro hoda. — Toda oglejmo si nekoliko naše delo v letu 1928: Cilj telovadnih in fantovskih večerov so bile okrožne tekme 15. aprila v Šoštanju. Telovadili smo po dvakrat na teden, kar ni malo za kmetskega fanta, ki ves dan dela, zvečer pa se še v telovadnici uri in vežba. Sestankov smo imeli 18, na katerih so nam g. voditelj tolmačili »Socialno ekonomijo«. Tako smo se dovolj pripravili za 15. april. Prepričani smo bili, da naš trud ne bo ostal brez uspeha. A smola je smola. Napravil nam jo je člen 71. tekmovalnega reda, po katerem okrožni odbor ne sme tekmovali, kar je nam bilo v škodo, ker kar pet članov ni moglo tekmovali, ker so bili okrožni odborniki in sodniki. Toda vkljub temu smo se na tekmah udarili za »žive in mrtve« s petimi sosednimi dobro pripravlje-

nimi odseki, zmaga mora biti naša. Že je kazalo, da bomo odnesli prvenstvo v okrožju, a ti pride v preglednici postavka točke za oddaljenost in smo prišli tako šele na osmo mesto v okrožju, a vkljub temu še dosegli 233 točk, a prvenstvo je odnesel odsek Ksaverij, ki je z oddaljenostjo pridobil dvajset točk. Sicer bi bilo prvenstvo gotovo naše. A letos je naše geslo: prvenstvo v okrožju mora biti naše, in upam, da ga bomo dosegli, ker je omenjeni člen 71. spremenjen in lahko okrožni odbor tekmuje na sodniških tekmah.

Imamo zopet sestanke in telovadne ure. Več veselja je letos s pripravo, ker je tvarina znatno lažja od lanske in razumljivejša. — 14. aprila se bomo pa zopet udarili, a to pot v Braslovčah, in če Bog da, bomo odnesli zmago. Če bo zmaga naša jo bomo zakrožili, da bo veselje:

»Mati Slovenija, tvoji ljubavi

Orel junaško klanja srce.

Narod slovenski, k nesmrtni slavi

Tvoji se naše sile bore.«

Bog živi! A. Č.

Urednikov radio

A. Č. Šoštanj. Vsak brat bo gotovo z zanimanjem bral tvoj članek o skrbni pripravi za okrožne tekme. Ob tem branju se bo morda marsikomu oglasila vest, da ni bil tako vztrajen pri pripravi za tekme, pa bo še zadnje dni skušal zamujeno popraviti. Želim ti zmago na tekmah. Pa mi sporoči, kako bo šlo, da bom še jaz s teboj vred vesel uspehov vašega odseka.

La. Trbovlje. Za marčevo številko sem tvoj dopis dobil prepozno v roke. Pišeš, da ste za 10. marca pripravljali akademijo. Ker

bi rad v tvoj dopis vnesel tudi uspeh akademije, sem dopis odložil za majevo številko. Torej mi piši o tem in pa kaj bolj razveseljivega o pripravi za tekme, ker upam, da se je v tem času navdušenje porazveseljivo. Pa svoje ime mi zaupaj, ker urednik mora vedno vedeti, kdo mu pošlje dopis; »Mladosti« ga pa ne bom izdal.

L. V. Sv. Križ. Prvi dopis objavljam v tej številki, v vzpodbudo drugim odsekom. Drugi dopis in slike sem ravnokar prejel. Primerno objavim v majevi številki.

To in ono

Nove knjige.

Dr. M. Rus: Prva pomoč. Oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani je začel izdajati lastno knjižnico, ki bo obsegala predvsem delce socijalne, zdravstvene in poučne vsebine, časih pa tudi leposlovne. Prvi, pravkar izišli zvezek tvori dr. Rusova »Prva pomoč«, ki bo izborna služila svojemu namenu. Na kratko je v njej v sliki in besedi povedano vse, kar mora vedeti vsak človek za prvo pomoč, zato smo prepričani, da bo prišla potrebna brošurica v slednjo slovensko hišo. Njena oprema je jako lična, cena pa vprav neznatna (3 Din, za člane P. R. K. pa 2.50 Din). Naslednji zvezek, ki bo obsegal dr. Bevkove »Zdravilne rastline« je tudi že v tisku. Novo knjižnico vsem najtopleje priporočamo.

Srečni bodimo. Po raznih virih spisal Franc Bernik, župnik v Domžalah. Samozaložba. (Str. 297.) Cena Din 30.—. Že naslov

pove vsebino knjige. Umetnosti nas uči, kako dosežemo pravo, trajno srečo. Pisatelj nam v poljudni in prikupljivi obliki, pa v lepi domači besedi podaja nauk o нравnem življenju, ki edino v vseh življenjskih razmerah napravi že tu na zemlji resnično srečnega. Posebno prednost dajejo knjigi obilni zgodovinski zgledi, ki človeka kar primejo. Vzemite knjigo radi v roke, in ko jo čitate in premišljuje, se vprašajte: »Ali je bilo moje dosedanje življenje v soglasju s mojim pravim namenom tu na zemlji ali ne? Kam me vodi moja življenska pot, v srečo ali nesrečo (kakor pravi pisatelj v uvodu)?« Naj bi ta knjiga prav mnoge, ki so v zadnjih letih zašli v materialističen val, pripeljala zopet nazaj k Bogu in pravemu verskemu mišljenju in življenju.

Mali oglasi.

Kroj, dobro ohranjen, se poceni proda. Več se poizve v uredništvu »Mladosti«.

Vsebinska 4. številke: Dr. Gregor Rožman — pomožni škof ljubljanski. — Prosveta in vzgoja: A. Mav: Pozdrav Orlov novemu škofu. — P. Roman: Moja pesem — tebi Gospa. — Fr. Neubauer: Pred majsko kraljico. — A. Komar: Fantiči. — P. Kovač: Pesem. — Dr. Fr. Jaklič: Po mnogih zmotah in zablodah. — V. Winkler: Brat Jože. — Fr. Strah: Bilo je in spet bo lepo. — Krepi: Fantje od fare. — Organizacija: Ton Vin: Orlovsko bratstvo: neiskreni smo. — Iz zlate knjige mladca. — J. G. Naši cilji. — V božjem miru: † Jakob Mlakar, bogoslovec v Ljubljani. — † Mirko Lavrič, odsek Žužemberk. — Iz kraja v kraj: Polzela. — Sv. Križ pri Rogaški Slatini. — Šoštanj. — Urednikov radio. — To in ono: Nove knjige. — Mali oglasi. — Slike: Ljudska visoka šola za telovadbo v Ollerupu: Gimnastika. — † Mirko Lavrič. — † Jakob Mlakar. — Priloga: Neutrudljivi orlovski delavci dr. Gregor Rožman — škof.

Opalograph original z zaščitno

znamko in orig. potrebščinami

Jamčim za brezhibno delovanje!
Vse potrebščine in nadomestne dele
vedno na zalogi

LUD. BARAGA
Ljubljana, Šelenburgova 6

Specialna mehanična popravilnica
Telefon štev. 2980

Šolske zvezke

raznovidne
poslovne knjige itd.

dobavlja p. n. trgovinam
najceneje

Knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani

Kopitarjeva ulica št. 6/II

JUGOSLOVANSKA TISKARNA LJUBLJANA

KLISARNA
LITOGRAFIJA
OFFSETTISK
BAKROTISK
SVETLOTISK

Prodajalna K. T. D.

H. Ničman v Ljubljani

priporoča

svojo veliko zalogo šolskih in
pisarniških potrebščin. Opozarja
tudi na krasne molitvenike in
vse potrebščine Marijinih družb

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Mikloškovi c. poleg hotela „Union“
obrestuje
hranilne vloge najugodnejše

Varnost nudijo lastna palača, nad po-
lovica delnic hotela „UNION“, hiše
in zemljišča. — Krediti v tekočem
računu. — Posojila proti poroštvu,
vknjižbi na posestva itd. — Denar se
ualoži lahko tudi po pošt. položnicah.

MLADOST glasilo Slovenske orlovske zveze v Ljubljani, izhaja
17. v mesecu. Urejuje dr. Gregor Žerjav, Vodnikov trg 4.
List izdaja konzorcij „Mladosti“ (dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska cesta 88). Tiska
Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski
dom (pisarna Društvene nabavne zadrage). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom
(Slov. orl. zveza). — Naroča se: Upravništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. —
Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno;
posamezna številka Din 2'50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

USTANOVljena leta 1889

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

GRADSKA ŠTEDIONICA

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Telefon šte. 2016

Poštni ček 10.533

Stanje vloženega denarja
nad 360 milijonov dinarjev

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. — Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter vso davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.